

Gradisov vestnik

GLASILO GRADISA

Delavski svet je razpravljajal

Dve seji delavskega sveta sta bili o katerih v našem vestniku nismo še poročali.

To je bila seja dne 27. februarja in 20. marca 1975. Na prvi omenjeni seji, ki je bila sicer že deseta po vrsti, od kar je bil izvoljen nov delavski svet po organiziranju TOZD, je bila na dnevnem redu obravnava zaključnega računa za leto 1974. V smislu sklenjenega samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v Gradisu se vodi skupni letni zaključni račun, ki obsega podatke o ugotavljanju in delitvi dohodka, o sredstvih in virih sredstev s katerimi TOZD razpolaga ter še druge podatke, ki so potrebni pri odločanju v TOZD o poslovanju.

Skupni zaključni račun predstavlja obračun med TOZD in družbo, kajti vsa sredstva so v upravljanju delavcev v TOZD in tudi v celoti razpolagajo z ustvarjenim rezultatom, ki so ga dosegli delavci v TOZD s svojim delom. S tem, ko so ob združitvi naše TOZD sklenile hkrati tudi medsebojno neomejeno solidarno odgovornost so po zakonu o knjigovodstvu lahko sklenile, da bodo v odnosu do družbe sestavljale skupni zaključni račun.

O doseženih rezultatih v TOZD in sredstvih za poslovanje so delavci že prej obravnavali v vsaki TOZD in se o tem odločali. Njihovi sklepi o razdelitvi dohodka, ki je prikazan v skupnem zaključnem računu so tudi upoštevani, kakor so se glede delitve rezultata, doseženega v preteklem letu odločili.

O skupno doseženih rezultatih poslovanja v letu 1974 je bilo že poročano v našem vestniku številka 203, marec 1975. Zato ne bo potrebno to še enkrat ponavljati.

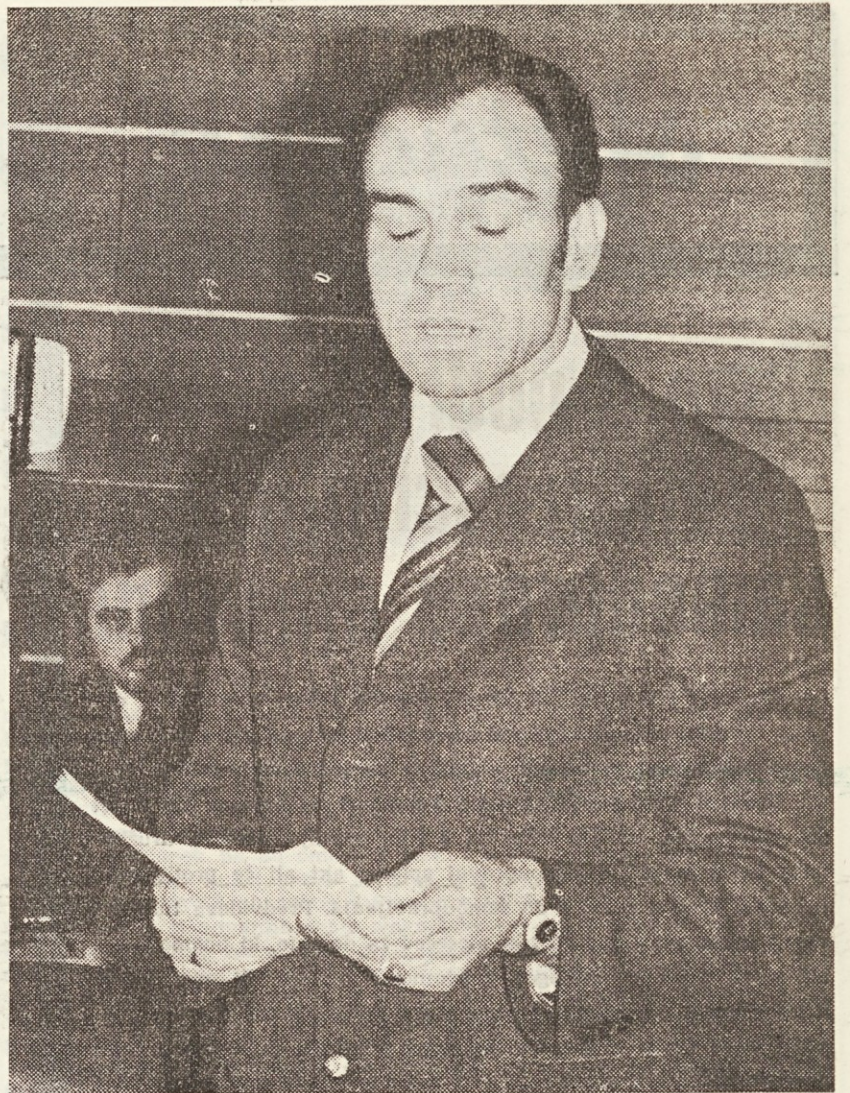
Bolj podrobno o poslovanju v letu 1974 so razpravljali delegati na XI. seji delavskega sveta, ki je bila 20. marca. Kot gradivo za razpravo so prejeli obširno poročilo Ugotovili so, da je bilo poslovanje uspešno, glede na pokazatelje za produktivnost in rentabilnost, malo manj ugoden je pokazatelj ekonomičnosti. Visok je delež Gradisa v vrednosti opravljenega dela, saj je od leta 1973 na 1974 porasla ta vrednost kar za 60% (index 160) in je zavzel daleč prvo mesto med drugimi gradbenimi podjetji v Sloveniji in prav pri prvem mestu tudi v Jugoslaviji v tej panogi gospodarstva. Celotno povečanje je bilo tudi analizirano, kajti veliko je tega res na račun cen, vendar so bile druge zasluge tudi prisotne. Povečanje je bilo doseženo tudi na račun večje storilnosti, nekaj pa še zaradi več opravljenih proizvodnih ur, čeprav ni bilo bistveno povečano število zaposlenih. Tako je znašal v skupnem povečanju vrednosti proizvodnje delež zvišanja cen gradbenemu materialu in storitvam naših podizvajalcev 64%. Lastna povečana produktivnost naših delavcev je bila udeležena v tem skupnem povečanju s 17%, dočim je odpadlo na več opravljenih ur proizvodnega dela 19%.

Številni podatki poslovanja, prikazani v raznih razpredelnih in indeksnih razmerjih s primerjavo enakih pokazalnikov med leti 1973/74 ter med skupno gradbeno panogo, so lahko delegatom delavskega sveta dobro osvetlili, kakšno je bilo dejansko poslovanje v preteklem letu. Hkrati so bila na tej podlagi še prikazana določena gibanja in napovedana smer, v katero se naj bi podal Gradis v svoji poslovni politiki. Glede na to, da delavski svet podjetja določa poslovno politiko ter določa tudi ukrepe za izvajanje poslovne politike (glej 100. člen zvezne ustave in naš samoupravni sporazum o združitvi TOZD v GIP GRADISA) so še delegati v razpravi ustvarjalno in s skrbnostjo dobrega gospodarja zavzemali za to, da bi se uspehi poslovanja tudi v bodoče ne poslabšali. Naročili so strokovnim službam, da pripravijo ustrezne raziskave in z njimi seznanijo delegate delavskega sveta podjetja o možnosti povečanja deleža stanovanjske graditve v skupni proizvodnji kajti predvideti je potrebno zaposlitev obstoječih kapacitet proizvodnje, ko bodo dokončana sedaj začeta velika gradbena dela na prometnih, energetskih in drugih industrijskih objektih.

Veliko povečanje obsega dela zahteva hkratno ustrezno povečanje strokovnega kadra. Ugotovitve kažejo, da se strokovni kader v TOZD in v strokovnih službah delovne skupnosti skupne službe ni skoraj nič povečal. To je povzročilo veliko preobremenjenost trenutno zaposlenega strokovnega kadra, zlasti tehničnega knjigovodstva in ostalega ter administrativnega, medtem ko so zaradi tega vodilni delavci morali veliko rutinskega dela prevzeti nase, čeprav bi morali svoje sile usmerjati v vodenje. Takšno stanje ne bo moglo več dolgo trajati brez občutnih posledic. Zato je delavski svet naročil, da kadrovske službe v TOZD in pri skupnih službah ukrepejo vse potrebno, da se prazna delovna mesta popolnijo.

Poseben problem, ki je bil ugotovljen, je premajhna zavzetost vseh strokovnih kadrov in delavcev za izpolnjevanje delovnih dolžnosti. Odgovorni strokovni kadri na delovnih mestih premalo skrbijo za to, da bi se vsa opravljena dela tudi obračunala in zaračunala naročniku, zaradi tega se velike vsote denarja izgubijo, stroški za porabljeni material, ki ni bil zaračunan naročniku in izplačani zaslužki delavcev za opravljeno delo na tem gradbišču se pa porazdelijo na vse delavce v TOZD in tudi na tiste, ki so tam neposredno delali. Ne vedo pa tega, ker jih tudi o tem nihče nadrobno ne obvesti, le

v vrečki je ob mesecu manj denarja, kot bi ga lahko bilo, če bi se bolj vestno ravnalo. To sicer še ni bilo vse, kar so delegati ugotavljali. Veliko izgub je pripisati še netočnemu prihajanju na delo, podaljšanju odmorov za malice, neupravičenim izostankom z dela, dalje pa v neizpolnjevanju raznih dogovorov, sporazumov, skupno sprejetih programov (npr. o stabilizaciji), pa tudi zakonitih deločin, kar zadeva podaljševanje delovnega časa v teku dneva (nadure), in na ta račun skrajševanje delovnega tedna na manj kot 5 dni v tednu. Vse to spada med delovne obveznosti. V zvezi z upravljanjem delavcev v združenem delu in odgovornosti. V 108. členu zvezne ustave je glede organov upravljanja (nadaljevanje na 3. str.)

Janez Raušl bo ostal predsednik sindikata tudi še za naslednja leta

Uveljavljamo nove kvalitetne odnose

Razprava in razmišljanje ob ustanovitvi enotne sindikalne organizacije v Gradisu

Če ocenjujemo zadnjo konferenco osnovnih organizacij sindikata GIP GRADISA po pripravah in po organizacijski plati, potem moram reči, bila je odlična. Tovariš Vlado Sanca in Viljem Zrim, sta se s svojimi sodelavci zelo potrudila, da bi bilo navzočim kar najlepše. Prav je, da se tudi tem potem zahvalimo za njihov trud in uspešno izvedeno nalogo.

Po obsežnem uvodnem referatu predsednika Janeza Raušla, smo pričakovali tudi bogato razpravo, še posebno zato ker so bili tu zbrani

delegati vseh osnovnih organizacij sindikata. V skladu z ustavo smo v Gradisu že izoblikovali nov mehanizem družbenega odločanja, v katerem morajo tako ali drugače sodelovati vsi delavci, ki se preživljajo z delom. Pa tudi pri funkcioniranju novega delegatskega sistema, počasi uveljavljamo nove kvalitetne odnose, zato nam je vsak podatek, pripomba ali rezultat dela te ali one osnovne organizacije sindikata, TOZD tem bolj dragocen. In prav to smo pogrešali na zadnji konferenci.

(nadaljevanje na 3. str.)

Delegati iz vseh naših TOZD so pozorno spremljali razpravo

Novo s področja pravne zaščite samouprave

Naš prvi republiški, slovenski kazenski zakon vnaša novo, dosedaj v naši kazensko pravni zakonodaji neregulirano ali samo delno dotaknjeno vprašanje — zaščite samoupravnih pravic.

Osnutek predvideva zaporno kazen od 6 mesecev do 5 let strogega zavora za vse tiste, ki s silo, grožnjo, zlorabo družbenega položaja kršijo samoupravni splošni akt ali če protipravno drugemu kratijo pravice do samoupravljanja. Predvideva tudi denarno kazen ali zapor do šest mesecev za dejanje, ki onemogočajo ali ovira dajanje predlogov pristojnemu organu ali organizaciji o kateremkoli vprašanju družbene aktivnosti. Če to kazensko dejanje stori oseba z zlorabo uradnega položaja, je kazen še bolj drastična.

Osnutek vsebuje posebno poglavje o kazenskih dejanjih zlorabe samoupravljanja. Leto dni zavora predvideva za vsakega, ki s svojo prisotnostjo pri odločanju v neskladju z družbenim dogovorom, samoupravnim sporazumom ali s kakim drugim samoupravnim splošnim aktom vpliva na odločanje organa samoupravljanja, da izda nezakonito odločbo, če to stori z namenom, da sebi ali drugim pridobi protipravno korist.

ŠIG 75 že junija

Organizacijo jubilejnih XXV. športnih iger gradbenih delavcev Slovenije je prevzelo naše podjetje pod pokroviteljstvom glavnega direktorja ing. Huga Keržana

Na osnovi konzultacije Komisije za šport in rekreacijo konference OOS in pokrovitelja iger so bili v organizacijski komite ŠIG 75 imenovani:

predsednik Jernej Jeršan, podpredsednik Anton Martinšek, sekretar Matija Krnc in kot člani — Lado Janžekovič, Iko Ravnikar, ing. Milan Arnež, Vlado Sanca, ing. Janez Pogačnik, Ludvik Snajder, Dora Klemenčič, Pavel Satler, Vinko Brglez, Janez Knific, Nada Muminovič, Jaka Klančar, Ivan Grilje, Henrik Dolinšek, Ivo Leben in Ivan Lovše.

Glede na spremembo datuma za izvedbo športnih iger je organizacijski komite takoj začel z delom. Organizirane so posamezne komisije in podane konkretne zadolžitve za delo, tako da bi bila organizacija kar najboljša. Tekmovanja bodo prav tako, kot že nekaj let nazaj, v športnem parku Kodeljevo v Ljubljani, le da tokrat že od 26. do 28. junija 1975.

Upamo, da je glede na izredno kratek rok, organizacijski komite dobro zavihal rokave istočasno pa apeliramo tudi na vse člane Gradisa, da pomagajo pri organizaciji, če bodo za pomoč zaprosili. Organizacija tako masovnega tekmovanja, kot so postale ŠIG zahteva namreč veliko naporov in upamo, da jih bomo uspešno prebradili kot smo jih že tolikokrat doslej, pa naj si bo to pri delu ali športu.

Nadaljnje informacije v zvezi s ŠIG 75 pa bomo objavili v prihodnji številki.

Tako so zapeli otroci ženam v skupnih službah za 8. marec

Sklepi so oblikovani na osnovi programa dela dosedanjega SOP, poročila o delu SOP, razprave na ustanovni konferenci, kakor tudi na osnovi kongresov zveze sindikatov Slovenije in Jugoslavije v preteklem letu.

Po priporočilu kongresov so sklepi zasnovani tako, da se omejujejo le na nekaj pomembnih področjih delovanja sindikata v Gradisu.

Ta področja so:

1. Organiziranost sindikata v Gradisu
2. Standard delavcev
2. Nagrajevanje

Razumljivo je, da se ne bo celovita aktivnost sindikata usmerila zgolj na omenjena tri področja, vendar pa mora biti uresničevanje sklepov s teh področij vseskozi prednostna naloga.

Organiziranost sindikata v Gradisu

a) Ustavna opredelitev TOZD zahteva med drugim tudi ustrezno organiziranost sindikata. Vsaka TOZD mora imeti najmanj eno osnovno organizacijo sindikata (OOS). TOZD, ki imajo več kot 300 delavcev, morajo po statutarnem dogovoru odločiti o možnosti ustanovitve več OOS.

b) Vsaka delovna (obračunska) enota ali skupina, kakršne so v Gradisu: sektorji, gradbišča delavnice, uprave, službe — mora izmed sebe izvoliti poverjenika, ki je istočasno član izvršnega odbora OOS.

c) S statutu TOZD so naložene OOS pomembne pravice in dolžnosti. OOS so dolžne napraviti obračune svojega delovanja v okviru določenih pravic in dolžnosti najmanj enkrat letno.

č) OOS morajo najtesneje sodelovati s komisijami delavskega nadzora ter s pomočjo družbenopolitičnih organizacij samoupravnih organov in strokovnih služb sproti odpravljati pomanjkljivosti in napake, nastajajoče pri delu in življenju delavcev TOZD.

d) Konferenca OOS je koordinator, pobudnik in usmerjevalec aktivnosti OOS. Pomembne odločitve za celoten Gradis (zaključni račun, gospodarski načrt, priključitev ali odcepitev in druga pomembna vprašanja, ki jih kot taka opredeljuje samoupravni sporazum o združitvi TOZD v GRADIS) se morajo pravočasno pretresti tudi na konferenci OOS, katere zaključke morajo pred dokončno odločitvijo obravnavati preko svojih OOS delavci v TOZD oziroma njihovi voljeni delegati.

Standard delavcev

a) Končni cilj vseh delovnih prizadevanj kolektiva, predvsem pa sindikata, je stalna rast standarda delavcev. Pri tem imata enak pomen osebni standard (osebni dohodki) kot družbeni standard (prehrana, nastanitev, zdravstvo, rekreacija, kultura). OOS so dolžne zagotoviti popolno izvajanje določil sindikalne liste prek uresničevanja določil svojih samoupravnih aktov

b) OOS so dolžne vsem delavcem zagotoviti topel obrok hrane med delom. Delavci na terenu morajo zaužiti najmanj tri obroke na dan. Hrana mora biti kakovostna, počeni (regresi s pomočjo posebnega regresa in terenskega dodatka oziroma znižanih dnevnic) in po enotnih cenah — za delavca — v celem Gradisu. Bone in druge oblike regresiranja hrane naj postopno zamenja organizirana prehrana.

c) Za nastanitev delavcev je treba iz skladov stanovanjskega prispevka in bančnih posojil zagotoviti toliko sredstev, da bodo (z zamudo) do konca leta 1976 stanovali vsi delavci v bivalnih prostorih, določenih z družbenim dogovorom o minimalnih standardih. Skupaj s sindikalnimi organi zunaj Gradisa se bodo OOS in vodstva TOZD prizadevali za rešitev kreditiranja in lokacij za samske domove TOZD, ki ne bodo uspele rešiti problema nastanitve delavcev, bodo morale odgovarjati pred konferenco OOS Gradisa in prevzeti sankcije, vključno z zamenjavo najodgovornejših delavcev.

č) Vsi delavci Gradisa morajo uživati posebno zdravstveno in tehnično zaščito. To je zagotoviti z dejavnostjo

lesnih ambulant, tesnimi pogodbenimi odnosi z obstoječimi zdravstvenimi domovi in s popolno uveljavitvijo higienske in tehnične zaščite na delu — prek službe varstva pri delu. Zdravje in življenje kot glavni dobrini delavca nista samo glavna skrb sindikata, ampak tudi upravnih organov TOZD, ki so dolžni po svoji presoji ali na pobudo sindikata sproti reševati nastajajoče probleme.

d) Telesno in duševno razvedrilo delavcev je nujno dopolnilo delovnih naporov. Zavoljo boljše delovne storilnosti in počutja delavcev so OOS glavni organizator pri urejanju letovanja delavcev ter njihove športne, kulturne in zabavne aktivnosti. Poleg organizacijske dejavnosti bodo OOS zagotivile prek dotacij zadostna sredstva za uresničitev programov.

e) Delavci Gradisa morajo biti v svojem kolektivu varni pred vsemi objektivnimi nepravilnostmi (nezgodami), ki jih lahko prizadenejo. OOS bodo skrbele, da bodo z gmotnimi, moralnimi in drugimi podporami lajšale težave prizadetim delavcem ter s tem krepile tudi pripadnost Gradisu vsem ostalim delavcem, ki danes še niso potrebni kolektivne pomoči.

Nagrajevanje

a) Za osebni standard delavcev in in za ustvarjanje dohodka TOZD je najpomembnejše pravilno to je spodbudno nagrajevanje delavcev po rezultatih dela. Sindikat je po sklepih kongresov in skoraj dnevnih napotkih svojih najvišjih predstavnikov dolžan, skupaj z odgovornimi delavci in organi TOZD, prizadevati si za uveljavitev meril in kriterijev pri delitvi osebnih dohodkov po delu.

b) Delavci, katerih učinek je izmerljiv v naravnih enotah (m³, m², kg, kom.) ali tudi vrednostno s pomočjo vnaprej postavljenih normativov in na podlagi izmerjenih koli-

čin, morajo imeti neomejene možnosti v skladu z dejansko opravljenimi količinami.

c) OOS morajo od tehničnega kadra zahtevati, da se bistveno poveča obseg vnaprej normiranih del in obračunanih v akordu.

č) Konferenca OOS bo sodelovala z odborom za načrtovanje in notranjo delitev dohodka po svojih predstavnikih (predstavniki, sekretar) pri izdelavi ustreznih meril in kriterijev (najmanj pet) za vsa delovna mesta organizatorjev proizvodnje.

d) Nagrade delavcev, oblikovane z osebnim ocenjevanjem morajo biti izplačane povsem v skladu z določili samoupravnih aktov, to pomeni, da morajo biti komisijsko potrjene, ocenjene razčlenjeno prikazane v izplačilni vrečki in usklajene z doseženim nivojem dohodka.

e) Ponovno se naroča vodstvom TOZD, da odgovorijo svojim OOS na tri vprašanja:

1. Kakšno je stanje glede kakovosti in obsega nagrajevanja po normativih (po rezultatih dela)?

2. Kateri ukrepi se bodo sprejeli, da se bo izboljšala kakovost in obseg nagrajevanja po delu?

3. Kdo osebno in do kdaj bo predvidene ukrepe pripravil?

Odgovore na ta vprašanja bo zbrala konferenca prek svojih OOS, ki bo predlagala vodstvu in samoupravnim organom Gradisa ustrezne ukrepe (izboljšave) na ravni podjetja.

f) Konferenca zadolžuje individualne izvršilne ter poslovodne organe, to je vse direktorje, da na svoji konferenci temeljito preučijo možne ukrepe za izboljšanje nagrajevanja. Akcijo obvezovanja in uresničevanja teh ukrepov naj vodi glavni direktor dotlej, dokler naloga ne bo izvedena; obenem naj poroča konferenci OOS o sprejetih sklepih in o predvidenem nadaljnjem poteku izboljševanja nagrajevanja. Naloga ima prioriteto kot druge najpomembnejše naloge.

Delovno predsedstvo konference je dobro opravilo svojo nalogo

Delegati so podpisali sporazum o ustanovitvi konference OO sindikata v Gradisu

Delovodja — glavna osebnost na gradbišču

Nekdaj je prevladovalo stališče, da je »pregon« nad delavci edini način za vodenje. Jasno je, da taki »silniki« imajo lahko vodstvo ne pa vodenje. Vprašanje vodenja se lahko obravnava na celi vrsti različnih nazivov vodstvenih delavcev, šefov različnega pomena, vendar je pomen delovodje najvažnejši, ker je v stiku z delavci, daje jim delo in jih bolj nadzira kot katerakoli druga oseba v podjetju.

Pomen delovodje in njegovega vodenja za odnos do dela je izreden. Delavec običajno pravi: »Odnos volja do dela, je postopek delovodje do mene.« Kajti obnašanje delavca proti delovodji pogosto prerašča v obnašanje proti podjetju kot celoti. Narejeni izostanki so velikokrat v zvezi z delovodjo. Na gradbiščih, kjer ima delavec možnost, da svobodno razpravlja z delovodjo o svojih težavah, je število izostankov

manjše, oziroma jih praktično ni. Pri delovodjih, kjer ta možnost ni dana, je število izostankov izredno visoko. Če bo delovodja pokazal odklonilno stališče, oziroma bo omalovažujoč ali posmehljiv, bo za vedno izgubil delavca in bo ta raje izostal z dela ali pa zapustil podjetje, kot da bi se drugi obrnil po pomoč. Neverjetno velikokrat postanejo zaradi teh problemov ljudje nedelavci in mislijo na zapustitev podjetja. Mislim, da ni samo osebni dohodek faktor, ki vpliva na delavčovo zadovoljstvo, ampak tudi sredina, v kateri živi, kako je v njej sprejet, ali sploh ima svojo vrednost in ceno pri drugih in podobno.

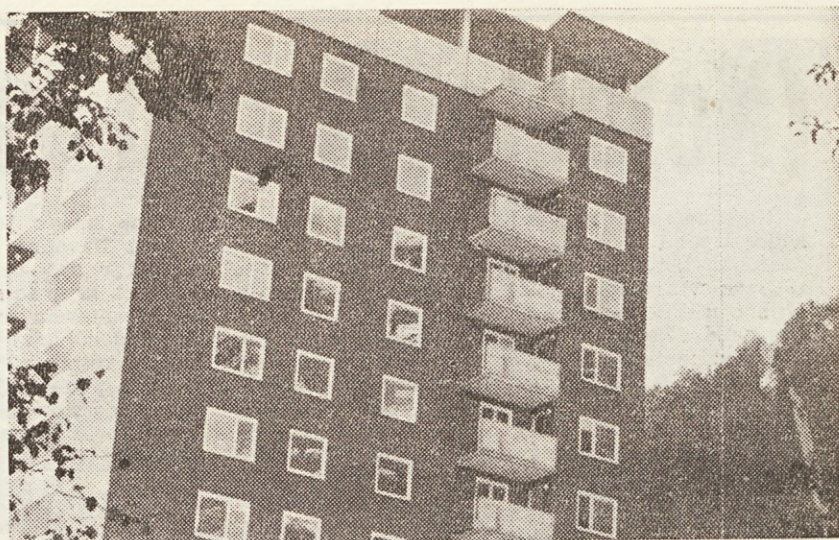
Delovodja bi v odnosu do delavca moral zlasti: smatrati delavca za enakopravnega, mu razlagati poslovno politiko podjetja, mu dati možnost napredovanja in mu pri tem pomagati, biti iskren pri pohvali in pazljiv pri kazni, uživati zaupanje svojih delavcev in jih razporejati po sposobnostih in osebnih karakteristikah itd.

Da bi imel dobre odnose z delavci jih mora: obveščati o njihovem uspehu, dati vsakemu zasluženno pohvalo in vnaprej opozoriti delavce na spremembe, ki jih zadevajo.

Če bi hoteli dati odgovor na vprašanje, kaj mora delovodja imeti, da uspešno opravlja svoje delo, bi ga težko dali. Iz ankete nekakega velikega podjetja je bil skupen odgovor: inteligenco, pripadnost podjetju, odločnost, sposobnost presojanja, prijaznost, strokovno znanje, fizično zdravje, sposobnost sodelovanja.

Če bi ena in druga stran imela vse te lastnosti, bi ne bilo problemov in bi vse potekalo v najlepšem redu.

J. C.

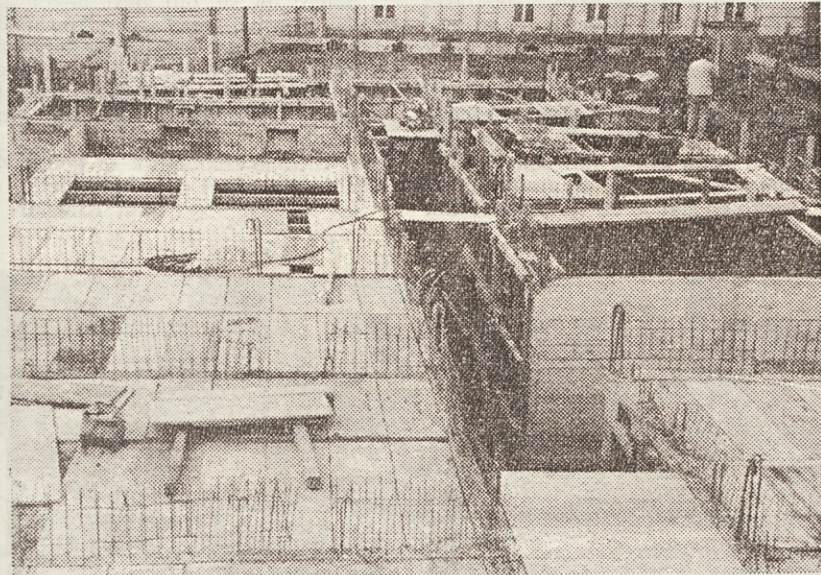

Stanovanja cenejša?

V okviru akcije 26.000 stanovanj so se vse naše TOZD, ki gradijo stanovanja dogovorile, da bo cena za m² stanovanja ostala ista, čeprav se je cena gradbenemu materialu medtem že močno povečala. Istočasno so sklenile tudi dogovor, da bodo v letošnjem letu zgradile mnogo več stanovanj, kot pa so jih planirali. Vzrok povečanemu številu izgradnje stanovanj je predvsem v novem tehnološkem postopku, ki so ga osvojile vse naše enote. Prav ta izboljšani postopek pa bo omogočil tudi hitrejšo gradnjo, tako da se bodo nekateri kupci vselili še pred dogovorjenim rokom.

Glede na zgoraj navedene informacije se je povpraševanje po novozgrajenih stanovanjih malo zmanjšalo, saj bo stanovanj toliko, da bodo lahko vsi zainteresirani kupci lahko v zelo kratkem času prišli do željenega stanovanja in ne bo potrebno predhodne rezervacije. Vsi tisti, ki so ali rezervirali oz. že nakazali del kupne vrednosti pa lahko že v kratkem pričakujejo obvestilo o primopredaji.

Stanovnijskih problemov bo tako vse manj in v prihodnjih nekaj letih lahko pričakujemo, da bo to le še tema preteklosti.

NADALJEVANJE S 1. STRANI NADALJEVANJE S 1. STRANI NADALJEVANJE S 1. STRANI NADALJEVANJE S 1. STRANI NADAL

Delavski...

posebej opredeljena odgovornost za vestno opravljanje samoupravljalških funkcij. Delegati delavskega sveta podjetja so osebno in materialno odgovorni delavcem v TOZD, v kateri so bili izvoljeni Poslovodni organi in vodilni delavci so odgovorni za svoje odločitve in za izvrševanje sklepov delavskega sveta. Odgovorni so tudi materialno, če bi nastala škoda z izvrševanjem sklepov, ki bi bili sprejeti s strani delavskega sveta, ker so prikrili v svojem predlogu dejstva, katera so sicer poznali, pa so napačno seznanili delavski svet.

Nadalje je bila na seji obravnavana še analiza osebnih dohodkov. Sklenjeno je bilo, da bo posebna točka delavskega reda na prihodnji seji posvečena vraščanju nagrajevanja po učinku dela. Upoštevalo se bo tudi mnenje delegatov konferen-

ce sindikalnega odbora podjetja, ki je bila 28. 2. 1975.

Zaključki v zvezi z osebnimi dohodki bodo sprejeti na naslednji seji, ko bo podan tudi predlog.

Na seji 20. marca je delavski svet sprejel spremembe splošnih aktov, ki se nanašajo na terenske dodatke, dnevnice za službena potovanja in znižane dnevnice ter na izplačila dodatka za malice, kar bo veljalo od 1. oz. 10. marca letos dalje.

Sprejel je še predlog o višini regresa za redni dopust ter o povečanju gornje meje za posojila pri graditvi individualne stanovanjske hiše ali pri nakupu stanovanja. To bo poslano v obravnavo delavcem TOZD, veljalo pa bo že za vse leto 1975, ko bo končno sprejel delavski svet svoj sklep.

Gradis je včlanjen pri poslovnem združenju »Evroturist« od leta 1972 in je bila o tem 20. 9. 1972 sklenjena posebna pogodba. Ta se mora glede na novo ustavo spremeniti in sicer kar zadeva ime združenja, predmeta poslovanja, ter odgovornosti članov

združenja. Ker gre v bistvu le za uskladitev že sklenjene pogodbe z ustavnimi določili, niso bile spremembe takšne, ki bi naknadno zavzevale TOZD. Delavski svet je spremembe sprejel.

Z. R.

Uveljavljamo...

Od delegatov so razpravljali Viljem Zrim, Vlado Sanca in inž. Janjo Strajnsak. Od gostov pa: Lojze Cepuš, inž. Hugo Keržan, Andrija Vlahovič, Iko Ravnikar in Zvone Sotlar.

Čuvajmo naše pridobitve

Viljem Zrim je uvodoma orisal delo gradbenega delavca v prvih povojnih letih. Nato je govoril o vsestranski skrbi za delavce ter o fluktuaciji kadrov. Premalo smo napravili, da naše delavce obdržimo v podjetju, kar nam povedo velike številke o fluktuaciji. Res, da smo v naši TOZD vzorno rešili vprašanja prebrane in stanovanj v novo zgrajenih samskih domovih, z rezultati še vedno nismo zadovoljni. Zadovoljni nismo tudi s tistimi delavci, ki rezultate našega skupnega dela uživajo, ne znajo pa čuvati in spoštovati teh pridobitev. Veliko truda in sredstev je bilo vloženo v naše menze in samske domove, zato čuvajmo to, kar že imamo.

V novo leto z novimi startnimi osnovami

Vlado Sanca. V novo leto smo šli z novimi startnimi osnovami, ki so precej visoke. Zato bo potrebno vložiti v naše delo še več truda in naporov, predvsem pa konkretno delo povezati z organizacijo in dvigom produktivnosti, ter s čimbolj učinkovitim delovanjem samoupravnega družbeno-političnega in ekonomskega sistema, zagotoviti optimalni dohodek in s tem tudi večji osebni dohodek vsakega poedincea.

V prvi plan odnos do dela in sodelavcev

Ing. Janjo Strajnsak. Težišče našega dela mora biti v okolju v katerem živimo in delamo, zato moramo biti tudi z vsem seznanjeni in informirani. Tu mislim predvsem na sa-

moupravne sporazume, oziroma konkretno na sporazume o sistemizaciji in delitvi osebnih dohodkov.

Pri Gradisu imamo te stvari dovolj dobro urejene, napram drugim podjetjem. Za temi sporazumi pa se velikokrat skriva delo vendarle zelo male skupine ljudi, prizadevnih družbeno-političnih delavcev. Ko se samoupravni sporazumi sprejemajo na zborih, so vsi za sprejem, niso pa seznanjeni z vsebino. Naloga sindikata je, da vsebino globlje pojasni delavcem. Eden izmed problemov pa so kratki roki za sprejem in seveda s tem za razprave.

Pred kratkim smo sprejeli samoupravni sporazum o sistemizaciji delovnih mest in na podlagi tega samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov delavcev — I. del tabele startnih osnov (po sistemizaciji delovnih mest izračunano po metodi analitične ocene delovnih mest). Pri tem pa smo bili preveč avtomatični. Delavci so premalo vedeli, kakšen pomen ima opis delovnega mesta za AODM in točke iz AODM. Problem je tudi razvrščanje delavcev na sistemizirana delovna mesta. Če dogovor o alternativnih izobrazbenih stopnjah je odstopanje od načel kadrovske politike. Nekateri delavci so razvrščeni na delovna mesta, vendar jim manjkata celo dve stopnji izobrazbe. Tudi dosedaj so bili na teh delovnih mestih, oz. brez ustreznih kvalifikacij. Potrebno je pogledati in če ne ustrezajo za delovna mesta, ne morejo biti na teh delovnih mestih. To je velik problem. Če to ne bi bilo izpolnjeno, potem ostane vprašanje stimulacije še naprej.

Vse preveč še v imenu delavcev odločajo drugi

Lojze Cepuš, je analiziral nekatere vprašanja iz ankete, ki smo jo v letošnjem letu izvedli na vseh seminarjih za tehnično strokovne kadre.

Iz odgovorov so razvidni tudi problemi organiziranosti podjetja, medsebojni odnosi, usklajevanja in izvajanje družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov. V naši vsakdanji praksi se je nakopičilo že toliko problemov, da jih komaj sproti odpravljamo. Vse prepočasno sprejemamo razne samoupravne sporazume in interne akte, še težje pa je, kadar se sprejetih dogovorov in sporazumov ne držimo. Analize kažejo, da vse preveč še odločajo drugi v imenu delavcev. Uresničevanje ustave pomeni veliko preizkušnjo in odgovornost za nas vse, zato moramo dosledno vztrajati na socialističnih pozicijah in se kot sindikalni funkcionarji boriti za takšno politiko in stališča, ki ustvarjajo resnično korist delavcem v združenem delu.

Delavski razred v sistemu celovitega samoupravnega sistema ne postavlja oblasti samo nad nasprotnimi razredi, temveč tudi nad seboj. Zato mora imeti vse možnosti, da bo tudi v proizvodnji kot pri delitvi dohodka uveljavljal svojo voljo, pa tudi polno mero odgovornosti za svoje lastno delo.

(nadaljevanje na 6. str.)

Tudi predsednik Krajevne skupnosti Maks Završnik je pozdravil našo konferenco

Predlog za pohvale

Kolektiv gradbišča GRADIS TOZD NIZKE GRADNJE SKEDENJ ŽIČE nas je obvestil, da je predlagal za pohvalo in nagrado tovariše MARKA KUKAVICO, SREČKA KRASOVCA IN JANEZA DRAŠNA

UTEMELJITEV

Voznik Marko Kukavica je ves čas dela na gradbišču v Skedenju požrtvovalno in vzorno opravljal svoje delo pri prevozu betona na gradbišče ter ob upoštevanju varstvenih predpisov nudil pomoč pri vleki betonskih nosilcev za montažo istih na viaduktu 60-25.

Voznik kamiona-vlačilca Srečko Kraševc in njegov pomočnik Janez Drašen

Za požrtvovalno, varno in vzorno vožnjo pri prevozu betonskih nosilcev na relaciji Maribor—Skedenj Žiče ob priliki montaže nosilcev na AC viadukt 60-25.

Voznik Marko Kukavica pa je s svojim odnosom do dela in čutom odgovornosti mnogo pripomogel k boljšemu uspehu pri delu.

Z njihovim delom in čutom odgovornosti je bilo vodstvo gradbišča in ves ostali kolektiv zares zadovoljno. Takšni vozniki so zares lahko vzor vsem ostalim voznikom, ki opravljajo podobno delo pri našem podjetju.

Šef gradbišča: Mernik Friderik

(Ne)delavci pod zaščito

Neredko se dogaja, da dober in vesten delavec, kadar izpolni normo, dobi v plačilni kuverti ravno toliko kot tisti, ki statora na delovnem mestu, zadovoljen z minimalnim osebnim dohodkom. Ali: »Nihče me ne more tako slabo plačati, kot lahko jaz slabo delam!« so pogosto slišane »parole«: ali njena varianta: »Slabo sem plačan, zakaj bi torej delal boljše?!« Kolikokrat je to delavcem v opravičilo, da delajo slabo in brez volje, razen če se ne zavedajo: večje delo, večji osebni dohodek. Poglejmo, kaj se prav gotovo dogaja: dober in vesten delavec na delovnem mestu je preslabo nagradjen, recimo takoj — zato, ker na njegovem trudu živi večje število nedelavcev. Definicije nedelavca ni lahko dati, ker ni res, da on ničesar ne dela, lahko pa ga prepoznamo po tem, koliko naredi v delovnem času. Hodi po obratu ali pije kavico (sedaj sem izven gradbišča), dela »čik pavze«, si krajša čas s privatnimi telefonskimi pogovori, se skriva za vogali, kadar je potrebno prevzeti delovno nalogo, se dela, da je priden pri delu, kadar pride šef, in takoj dela grimase, kadar šef obrne hrbet in ... vedno tarra, kako je slabo plačan za svoj trud in veliko sposobnost. Kako pa je na mojem delovnem mestu?

Ugotovil sem, da je na določenem objektu več fizične sile (ki nekaj že zna), kot teoretično strokovno sposobnih ljudi za proizvodnjo, in sicer mislim, da v razmerju 5:1. Poglejmo, zakaj? Npr.: delovodja si izbere strokovno sposobnega mojstra in mu da še druge, npr. štiri delavce s srednjo izobrazbo ali pa brez nje, da naredijo neko delo. Navadno imajo taki ljudje svoje skupine vedno pri sebi na enem objektu. In kaj se dogaja: vse breme dela pade na vodjo, oziroma na skupinovodjo, ki je najbolj odgovoren za tisto, kar naredijo. Ostali pa so ali pa niso zainteresirani za delo. Vedno je kakšen brez orodja, ker običajno reče: »Kaj bom jaz mislil, saj je skupinovodja VK mojster in naj on misli!« itd. Torej taki so pripravljene delati samo na ukaz, nočejo pa se tudi organizirano vključiti v proizvodnjo. Delajo prepočasni, radi okoli »krivinarijo«, kar sili skupinovodjo, da velikokrat nastopi ostro proti njim, jih začne kritizirati, celo psovati, ker česa drugega tudi ne sme narediti. Velikokrat se takemu »zabušantu« gleda skozi prste kot »zemljaku«. Razumljivo, da skupinovodja ne sme nedelavca poslati proč iz skupine, niti »ocvikati« (kot se temu reče),

niti ne sme o tem javno povedati na sestanku. Zakaj? Navadno so, ne samo v našem kolektivu, ampak v naši celi družbi, taki nedelavci, barabe in tepci, ki so se sposobni celo maščevati.

Potemtakem je skupinovodja rajši tiho, kot pa da bi dobil kdaj neke ponoči po hrbtu. Žalostno, vendar resnično.

In kaj se dogaja naprej? Npr.: neka druga skupina (isto število dobrih delavcev) dela popolnoma isto delo in ga naredi veliko prej, kot prva. Vedno se najde kdo in začne zafkravati prvo skupino, zakaj so tako pozni. Dobrim delavcem gre to na živce, delajo preko polne zmogljivosti, da bi naredili delo v določenem času, ali dohiteli drugo skupino. V tej hitrosti se velikokrat delo ne naredi dobro, celo človek se poškoduje. Seveda, vse to delovodja opazi in mu postaja sumljivo. Rad bi vedel, če on kaj naredi in če zares vidi pravi razlog zamude ali koga opomni in kaznuje.

Dober delavec na koncu meseca, ko prejme osebni dohodek, ugotovi, da ni veliko večji od nedelavčevega, ali pa je celo enak. Razumljivo, da bo nezadovoljen. V taki slabi skupini potasne tudi sam slab delavec. Začne ravno tako kot oni, kljub temu, da vse zna in je sposoben. To se dogaja, ampak mislim, da človek z zdravim razumom tega ne naredi, ker raje trpi, kot da bi nepošteno delal. Samo, tudi trpljenje ima svoje meje.

»In sedaj si zamislite, kako se počuti delavec, ki je dober in pošten in mu je pod častjo, da živi na račun drugih, ko prejme osebni dohodek enak tistemu, ki slabo dela in je nezainteresiran za delo. A če bi take denarno kaznovali, 50 do 60.000 S din, mislim da bi se malo streznili. Za to je kriv naš zakon, ki varuje še tiste, katere ne bi smel« (besede neke delavke iz zagrebškega VUS).

Mislim, da je delavce in nedelavce nujno potrebno razdeliti. Če bi npr. v eni izmed delovnih organizacij delavce analizirali v enem letu ali manj in ugotovili, kdo so eni, kdo drugi, kdo koliko velja, zna, in za kaj je sposoben, potem bi jih bilo mogoče razdeliti. V tem bi 100% uspeli. Opazil sem, da je nek delovodja, ki je to že naredil, popolnoma uspel. Kaj je naredil? Skupino takih nedelavcev je izbral in jim dal delo. Neverjetno, ker so že opazili, da jih je taka situacija psihološko prisilila, da so se streznili in so začeli delati hitreje in resneje.

Jovan Cukut

Kolektiv nizkih gradenj gostil svoje upokoјence

Ob koncu lanskega leta je kolektiv nizkih gradenj preko svoje OOS povabil vse upokoјence na skupno srečanje. Nekdanjim članom našega kolektiva je OOS pripravila tovariško srečanje dne 26. 12. 1974.

Upokoјencem je bil na voljo poseben avtobus, sprejel in pozdravil jih je predsednik OOS Kraner Ferdo, ki je povabljen popeljal med bivše sodelavce.

Tako so naši nekdanji sodelavci imeli ponovno priložnost, da se srečajo s svojimi prijatelji in tovariši. Z zanimanjem so si ogledali naša nova gradbišča na AC Hoče—Levec, lahko so se prepričali, da delo dobro napreduje in da delo, ki so ga včasih tudi sami opravljali sedaj nadaljujejo nove generacije gradbincev.

Upokoјencem je bil na posameznih

gradbiščih pripravljen skromen toda pristrčen sprejem. Tu so se pozdravili z vsemi starimi znanci, se pogovorili o nekdanjih letih skupnega dela in spet obudili spomin na skupno preteklost, v kateri imajo mnogi toliko spominov.

Ob koncu ogleda gradbišč je naše drage goste avtobus znova popeljal proti Mariboru, kjer je bil za njih prirejen lep sprejem in kosilo.

Upamo, da so bili naši nekdanji sodelavci in prijatelji zadovoljni med nami in da so se lahko prepričali, da jih kolektiv ni pozabil kakor tudi ne njihovega velikega dela, ki so ga kot gradbinci vložili za skupen uspeh in napredek.

Vsi iskreno zelimo, da se ponovno srečamo, kot stari dobri prijatelji.

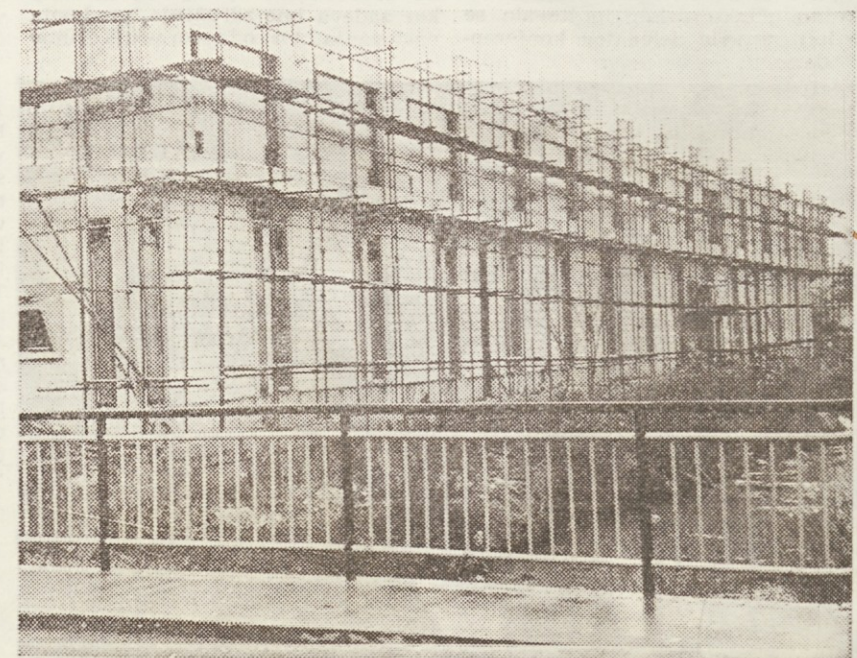
Jani Klančar

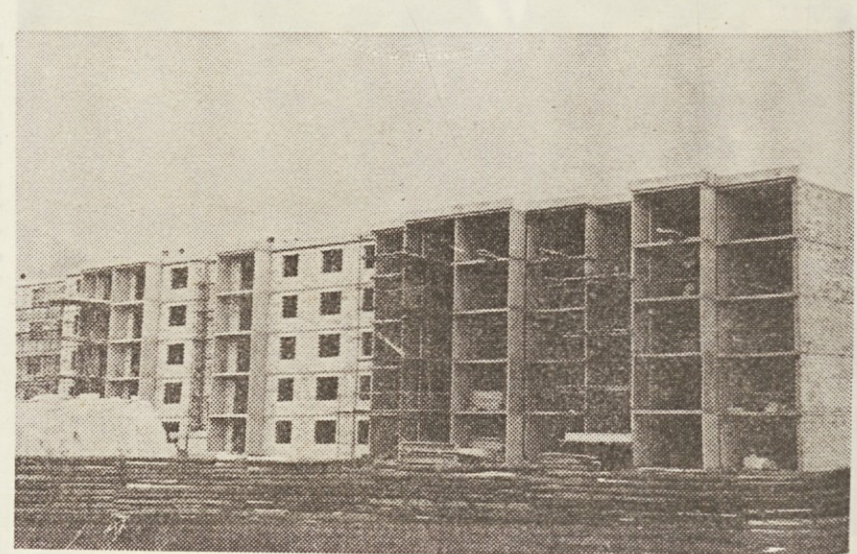
Tako željena NA-MA v Ravnah že raste

Obrtniška dela na tem bloku gredo h kraju in objekt bo kmalu vseljen

Hala in skladišče za tovarno usnja v Slovenj Gradcu

Srednji del tega objekta so izdelali učenci pod nadzorstvom inštruktorja popolnoma sami

Njegovih 60 let

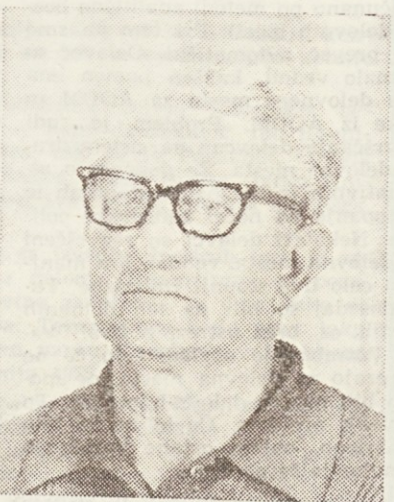
Konec lanskega leta je odšel v zaslužni pokoj dolgoletni Gradisovec šofer Jože Plohl, letos pa praznuje tudi 60 let svojega življenja.

Kot sin kmeta se je rodil 25. 3. 1915 v Jarenini pri Mariboru in kot petletni fantič je izgubil svojo mater. Tako so njegova otroška leta bila precej težka in tudi v vsej mladosti mu ni oilo prizanešeno. Ko se je pričela vojna, je bil v Sentilju in tam so ga Nemci mobilizirali v svojo vojsko. Poslali so ga na nemško-rusko fronto, tam pa je že prvi dan ubežal k Rusom. Leta 1944 so preko Romunije krenili v Jugoslavijo in tam se je pridružil 13. proletarski brigadi XI. udarne divizije. Vojaško suknjo je slekel novembra 1945 že januarja 1946 pa se je zaposlil pri Gradisu. V vseh teh letih dela pri nas je poznal večinoma le teren in delati je bilo treba večkrat tudi cel dan. Ne glede na svoje zdravje je trdo delal, da bi lahko vzdrževal svo-

jo družino. Tako delo pa pusti vseeno posledice in tako je tudi tov. Plohl 1973. leta zbolel in na podlagi tega je bil lani invalidsko upokoјen.

Celoten kolektiv strojno prometnega obrata mu želi, da bi čim lepše preživljal svoj zaslužni pokoj, za njegovih 60 let pa mu želijo tudi vse najboljše in veliko zdravja.

M. Z.

Jože Plohl

Naši petdesetletniki

V strojnoprometnem obratu sta sedaj v začetku leta praznovala petdeset let življenja kar dva Gradisovca — 13. januarja Anton Skvarča in 21. marca Janez Vnuk.

Anton Skvarča je v Gradis prišel že leta 1951. Takrat smo delali tudi v Medvodah in tam ga je čakalo tudi njegovo prvo delovno mesto. Ko se je pričela gradnja avtoceste Ljubljana—Zagreb, so bili tudi tam seveda potrebni strojniki in tako je Skvarča zamenjal Medvode za avtocesto, kjer je delal najprej na zgornjem koncu in nato se v Krškem. Nekako takrat — leta 1955 je postal tudi kvalificiran strojnik in pet let kasneje še žerjavist. 1963. leta je bil premeščen v strojnoprometni obrat, kjer je še danes. Delo žerjavista je opravljal do leta 1964, ko je postal monter žerjavov. Med svojimi sotovariši velja za pridnega delavca in dobrega človeka, zato mu želijo vse najboljše ob jubileju.

Janez Vnuk se je rodil 21. marca 1925. leta in prav tako kot Anton Skvarča se je tudi on pri nas zaposlil leta 1951. Delal je v Vuzenici, po dveh letih pa je Gradis zamenjal za Tennogradnjo, ki so se takrat osamosvojile. Tam je bil do leta 1970, ko je spet prišel v stari Gradis, skupaj s celotnimi Tennogradnjami. Istega leta je postal tudi član strojnoprometnega obrata, kjer danes dela kot strojnik demperist. Tudi njemu želijo tovariši veliko lepega za njegov praznik in da bi še dolgo skupaj »vozili« za Gradis.

Gradisov vestnik

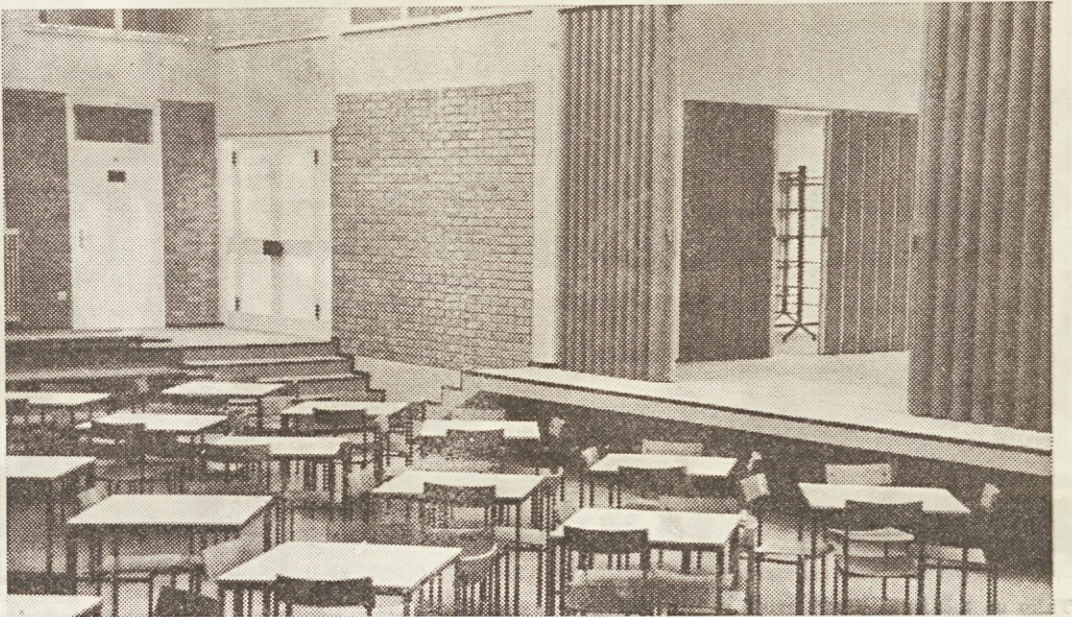
»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik: Lojze Cepuš Tehnični urednik: Matija Krnc Tisk tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani — Izhaja mesečno

Integracijski procesi
Pri nas smo vsi za integracijo, kaj pa pri vas?

Nova upravna zgradba je pravi okras Železarni

Večnamenski prostor v novem ekonomskem šolskem centru z odrom za prireditve

Ravne vedno dlje po Sloveniji

Kadar obiščemo katero izmed naših TOZD, začnemo ponavadi kar pri njenih gradbiščih. V tej številki časopisa pa bomo to navadno malo spremenili in začeli s predstavljanjem naše gradbene enote TOZD Ravne z njenimi poslovnimi uspehi v lanskem letu.

TOZD GE Ravne na Koroškem je ena tistih enot, ki so najbolj nekako »od rok«. Naši Gradisovci so se »zrinili« v Mežiško dolino med Karavanke še takrat, ko ta dolina ni kazala toliko pozidanih reber. Danes pa so tod krajši vse tja do Slovenj Gradca med seboj že kar povezani, Ravne pa so postale pravo industrijsko središče. Hiter razvoj, ki ga je Koroška doživela po vojni, je seveda vplival tudi na delo naše gradbene TOZD v Ravnah. Ko smo rekli, da se je »zrinila« v te kraje, moramo reči tudi, da se je dobro usidrala in s svojim za to najboljše pogoje za razvoj — za todelom pokazala, da je tej regiji resnično potrebna. Treba je bilo zgraditi objekte za tisto industrijo, ki ima v Mežiški dolini tako velike potrebe. Dela je bilo ogromno in tako, kot so rastle pod Gradisovimi rokami novi objekti, tako se je z njimi razvijala tudi sama naša enota. Skozi vsa ta leta je Gradis v Ravnah toliko napredoval, da je danes vodilno gradbeno podjetje na Koroškem. Nekateri bodo mogoče očitali, da ne bi smeli te naše enote primerjati z ostalimi samostojnimi koroškimi podjetji, vendar lahko te zavrtnemo z besedami, da je ravenska TOZD toliko Gradisova kot Koroška in da je že skoraj izginilo pojmovanje o nekakšnem »prišteku« ali celo »tujcu« med Korošci. Tak je torej naš del Gradisa v Ravnah.

Ko smo ga že predstavili s te strani, pa ga dajmo še z bolj poslovne. V letu 1974 je bila vrednost proizvodnje 125.433 milijonov din, torej za 67% več kot v letu 1973, plan za lani pa so tudi presegle — za 14%. Vrednost čiste proizvodnje je bila 84.473 milijonov dinarjev in tako je bila za 33% večja od čiste proizvodnje v letu 1973. Za leto 1975 imajo v planu za 165 milijonov din vrednosti proizvodnje. Zaenkrat so že angažirani z deli za 130 milijonov din. Pripomniti moramo, da se število zaposlenih bistveno ne bo spremenilo, saj računajo, da jih bodo v letu 1975 imeli skupaj z učenci 480.

Kaj torej gradijo za že znanih 130 milijonov din? Začnimo kar v zgornjem koncu Mežiške doline. V Črni gradijo dva mostova s priključki čez

Mežo za cestno skupnost SRS. Z deli morajo končati jeseni letos.

V Dobji vasi, kjer je tudi sedež ravenske TOZD, končujejo blok malih stanovanj, ki je resnično potreben. Mimogrede naj omenimo, da je bilo na tem objektu opravljenih precej prostovoljnih ur samih zaposlenih, s to prakso pa bodo nadaljevali tudi pri gradnji kuhinje in menze, ki naj bi stala v bližini. Obvezali so se, da bo prav vsak, začeli bodo uslužbenci uprave, opravil določeno število prostovoljnih ur na tem prepotrebem objektu. Ze 10 let so v tej TOZD praktično brez urejene prehrane, letos pa bo ta problem le rešen.

Mimo uprave smo torej že šli in ustavimo se sedaj pri železarni. Tu gradijo večji objekt laboratorij, ki mora biti do konca leta zgrajen. V samih železarni gradijo podaljšek težke mehanične delavnice prizidek, za gredice, tužilnice, opravljajo pa tudi razne druge rekonstrukcije in adaptacije.

Ravne so danes res živahno mesto, ampak s trgovskimi lokali slabo preskrbljeno. Zenski svet, ki je bolj izbirčen, je zato precej prikrajšan. Ze dolgo so v tem kraju potrebovali blagovnico, ki bi ustregla vsem potrebam, pa do sedaj ni bilo pravega odziva investitorjev. Sosednji Slovenj Gradec se že ponaša z eno tako lepo trgovino, no, Ravne pa bodo končno le dobile podoben objekt, vendar ga bo približno kar za dve slovenjgraški Na-mi. Tudi ravensko blagovnico investira Nama, gradimo jo pa mi. Z deli so ravenski Gradisovci začeli v marcu, končati pa bo treba do 15. oktobra letos. Ze prej smo omenili, da je ta dvakrat večja od Name v Slovenj Gradcu pa vendar je krajši rok za izgradnjo kot pa je bil lani v Slovenj Gradcu (čeprav je bil tudi tisti od sile kratak). Treba bo krepko pljuniti v roke in upati, da bo vedno ves gradbeni material na voljo in da bo vreme kar razsipavalo s suhimi dnevi.

Učenci samostojno zidajo

Stanovanjska gradnja je tudi ena pomembnih delov dejavnosti raven-

skega Gradisa. V letih nastajanja modernega Gradisa je nastalo stanovanjsko naselje na Čečovju, sedaj pa gradijo kot protitež na njegovem nasprotnem bregu Javorniku novo naselje. Naselje bo ob končani izgradnji šlo približno 800 stanovanj. Letos ima Gradis nalogo, da dokonča 213 stanovanj v gradnji, začeti pa mora tudi 120 novih, ki jih bodo končali naslednje leto. V perspektivi je na Javorniku še dovolj dela; treba bo zgraditi spremljajoče šolske objekte, trgovske lokale itd. Vendar o teh kasneje, ko bomo že krpali jame za njihove temelje.

Pa še ena zanimivost z Javornika. Tu je zaposlenih tudi precej učenec zidarske in tesarske stroke, ki pod vodstvom instruktora Bališa kar dobro stojijo ob ramah ostalih kvalificiranih zidarjev. Naši so se namreč odločili, da prepustijo učenec izgradnjo manjšega trakta stanovanjskega bloka in sicer od tal do vrha. Pokazali so, da jim šola in praksa pusti kar dobre sledove v znanju, saj so popolnoma sami odlično opravili to gradnjo. Odgovorni so se odločili, da bodo s to prakso nadaljevali tudi pri nadaljnjih gradnjah.

Občani zadovoljni z delom Gradisa

O delu v Ravnah smo torej marsikaj povedali. Kaj pa menijo občani Raven o sami TOZD Gradisa? Na naši upravi so nam zatrjevali, da so se zadnja leta zelo odgovorno vključili v življenje občine kot take, torej v družbenopolitično dogajanje in ni več foruma, kjer ne bi sodeloval ali bil vključen eden izmed Gradisovcev. Menijo, da je to vključevanje edina prava politika, ker le z nenehnim sodelovanjem in delom tudi po tej plati lahko potem pričakuješ, da se povsod upoštevajo kot polnovrednega člana skupnosti, v kateri živimo. Kolikor morajo, tudi z denarnimi sredstvi pomagajo mladini, kulturnim in športnim društvom, tudi šolstvu itd. V razne občinske akcije se vključujejo tako kot ostala podjetja.

Kaj pa pravi o naši TOZD predsednik izvršnega sveta skupščine občine Ravne Djuro Haramija? Takole:

»Ravenska občina in nasploh Koroška je vedno kazala razumevanje za probleme delovnih organizacij, ki imajo svoje upravne sedeže drugje, vse pač s ciljem, da bi naše občine čim bolj zadovoljili. TOZD Gradisa v Ravnah je sestavni del naše občine. Vsa poveljna izgradnja objektov tako v gospodarstvu kot stanovanjski izgradnji je temeljila na delu Gradisa. Gradis je za nas postal pojem, brez katerega si ne moremo predstavljati razvoja naše občine, kajti gospodarski razvoj je v veliki meri odvisen tudi od dobrega gradbeništva. Če je nekdo veljalo da gradbinci stoje ob strani dogajanja v občinski sredini, to danes ne velja več. Tudi oni so aktivni člani v naši sredi, čeprav je njihova panoga precej specifična in se ubada s problemi, ki niso znani v taki meri — npr. fluktuacija itd. Z njimi pa tudi mi želimo, da se delovna sila čim bolj ustali in ne uhaja zato pa je potrebno zgraditi tudi zanje ustrezne objekte za zadovoljiv standard. Pozdravljamo, da se je Gradis končno le odločil graditi svoj dom družbene prehrane. Glede strokovnosti pa menim, da je Gradis po organizaciji in teh-

nologiji dela res sodobno gradbeno podjetje. Radi bi, da bi bilo tako tudi še naprej, saj je dela v naši občini še dovolj, tako v gospodarstvu kot tudi pri izgradnji objektov za družbeni standard. Družbeni proizvod se naj bi v naslednjih petih letih povečal za 10%, kar 36% od tega pa je namenjeno za investicije. Torej bo tudi tu za Gradis dovolj dela. Ob koncu bi pa še izrazil željo naših občanov, da bi bila nova Nama res končana v roku.«

Drugo koroško veliko gradbišče - Slovenj Gradec

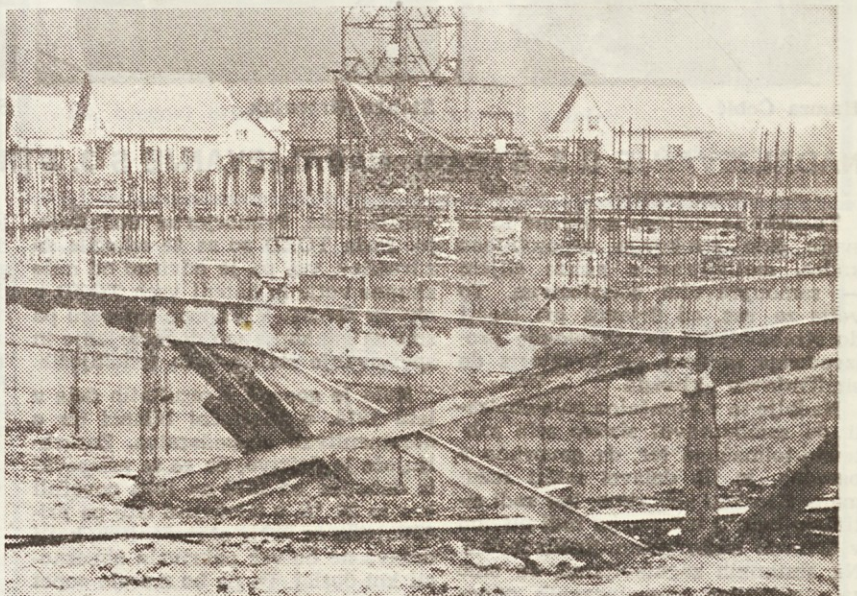
Sedaj pa se preselimo v Slovenj Gradec in najprej bomo obiskali gradnjo v tovarni usnja. Tu sta zrasla hala in skladišče s tlorisno površino 1000 m², imata pa dva nadstropja. Z že obstoječo halo jih povezuje »most«, kjer naj bi bile pisarne. Strešna konstrukcija objekta je montažna, elemente zanjo pa so izdelali na lastni bazi v Ravnah. Pri gradnji tega objekta v usnjarni so prvič uporabili NOE opaže za strehe. Objekt bodo morali končati do 1. maja; pri gradnji so imeli nekaj večjih težav. Tako so na primer morali spremeniti temeljnje, ker so na zemljišču, določenem za gradnjo naleteli na stare temelje lužilnic. Imeli so zaostanek tudi zaradi nepravčasne dobave rebraste armature in mreže.

Eden najlepših objektov, ki jih je gradil Gradis na tistem koncu, je prav gotovo novi ekonomski šolski center. Gradnja tega je razdeljena v dva dela. Šolski trakt je že zgrajen. Ima 15 učilnic s pripadajočimi kabineti, vsi opremljeni z najsodobnejšo opremo. V pritličju je večnamenski prostor (jedilnica, prireditveni prostor), ki je resnično zanimiv. V bližini tega je tudi kuhinja, v kletnih prostorih pa še arhiv, fotolaboratorij itd. Mimogrede — v stavbi bo tudi šolska televizija. Dela na tem objektu so se začela že leta 1972. Poleg tega dela objekta gradijo naši še pripadajočo telovadnico z bazenom, ki je trenutno v III. fazi gradnje.

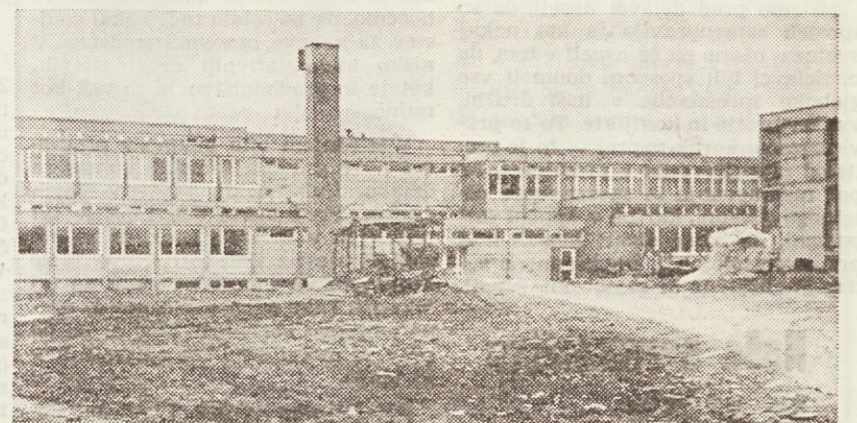
Se en pomemben objekt je treba omeniti Ravenski Gradisovci so začeli graditi zdravstveni dom, ki bo imel šolski in otroški dispanzer, dispanzer za žene, splošne ambulante, obratne ambulante za medicinsko delo zobarstvo itd. Res vsestranski zdravstveni objekt.

Tako so torej v naši TOZD na Koroškem obloženi z delom. Pri vsem pa so nam tam potožili, da jim primanjkuje tehničnega kadra. Sicer so zadnja leta predstavnike prav tega pridobili v trikratnem prejšnjem številu, vendar nekateri odidejo v vojsko, nekateri kam drugam in tako je strokovnjakov še vedno premalo. Ko bodo vsaj po tej plati zadevo v pretežni meri rešili se bodo vključevali tudi v večje gradbene akcije v okviru celega podjetja. Na tej poti so že saj lahko njihove gradbenice najdemo tudi v Celju in pri gradnji objektov na avtocesti.

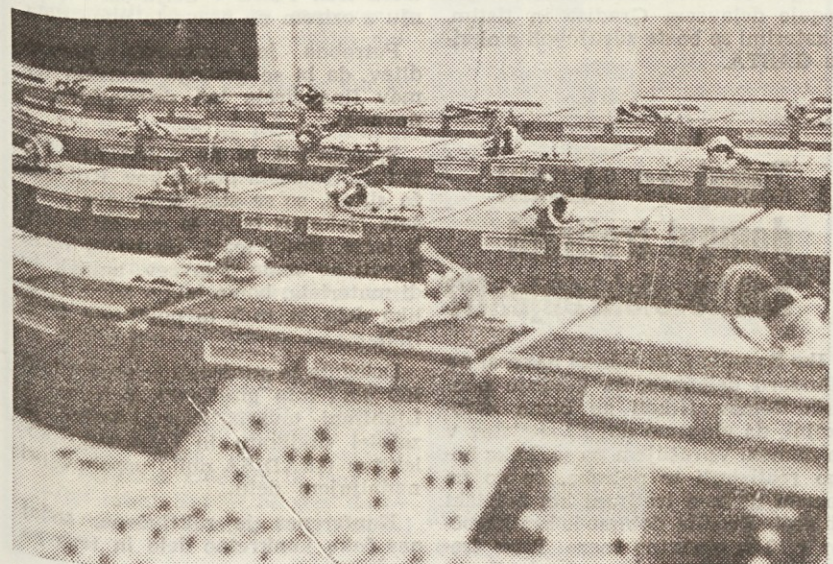
N. M.

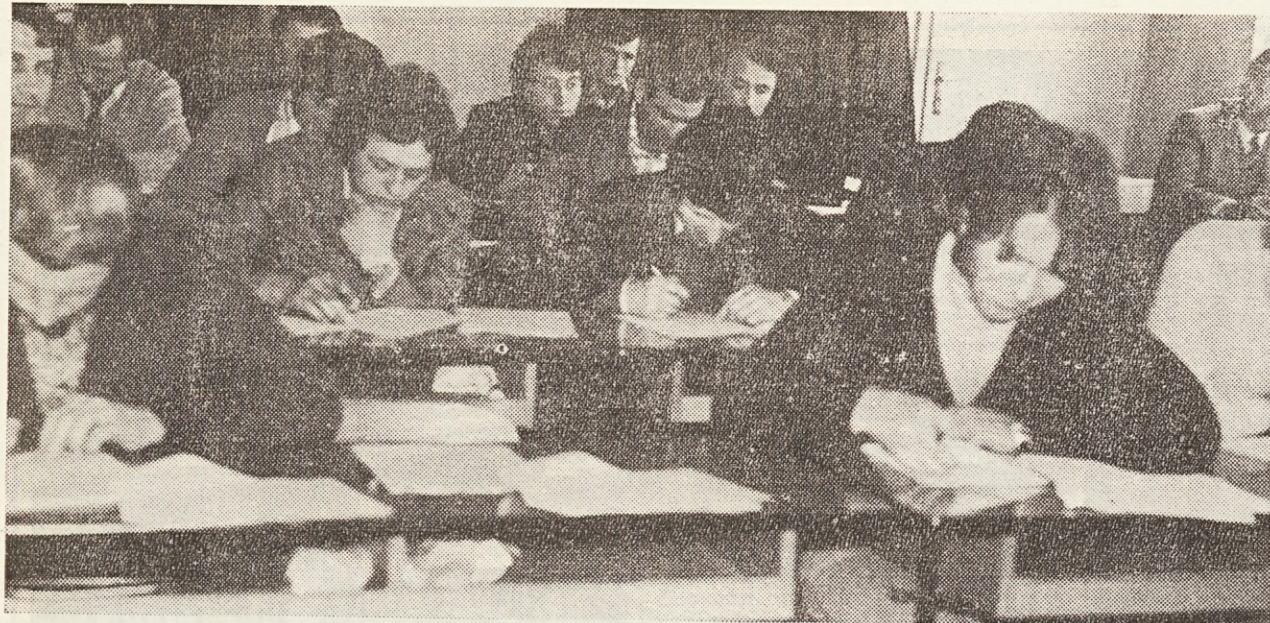
V Slovenj Gradcu gradimo tudi nov zdravstveni dom

Del objekta ekonomskega šolskega centra, kjer so učilnice, je že v uporabi

Kabinet za poučevanje jezikov je opremljen izredno sodobno

Tako so tečajniki pisali svoje zadnje naloge

Tečaj za skupinovodje uspel

Vsako leto prireja center za izobraževanje pri Gradisu različne tečaje za vse poklice, ki jih potrebujemo v gradbeništvu. Tako si pridobimo vsako leto precej novih polkvalificiranih in kvalificiranih delavcev. Poleg tega pa so vsakoletni tečaji za skupinovodje. V marcu smo obiskali enega teh zadnjih in ko smo brskali po šolskem dnevniku, kamor predavatelj zapisuje beležke o svojih predavanjih, nas je presenetila popolna belina na tistih straneh, kjer so zapisovali odsotnost tečajnikov.

V vsem času predavanj, ni nihče izostal od pouka! Res spodbudno. Same predavateljice smo vprašali, kaj mislijo o znanju »učencev« in ker je bil ravno zadnji izpitni dan, smo se lahko kar sami prepričali, koliko znajo. Tričlanska komisija (ing. Sever Dragovan, Lojze Cepuš in Milka Marc-Kloboves) je bodoče skupinovodje temeljito izprašala in ko smo poslušali odgovarjanje slušateljev, res ni bilo slabo. Vmes smo našli tudi štiri najboljše in ob tej priliki so nam povedali:

Hamza Čebić: »Iz Vozuče v Bosni sem prišel h Gradisu na Jesenice leta 1971. Sicer sem prišel sem že

Hamza Čebić

kvalificiran delavec, vendar se mi je zdelo, ko sem delal na različnih gradbiščih v Kranju, na Bledu itd., da bi bilo dobro, ko bi si znanje še izpopolnil. Tako sem tudi prišel v tečaj za skupinovodje. Tu smo morali kar dobro zgrabiti za učenje, ker je bil program zelo natrpan. Drugače pa mi je v Gradisu kar všeč, lahko bi bili malo boljši medčloveški odnosi in boljša disciplina.«

Stanko Hrženjak: »Tudi jaz delam v TOZD GE Jesenice, v Gradisu pa sem prišel leta 1968 kot vajenec. Sedaj, kar sem izučeni, sem že delal v Kranjski gori na Pokljuki, v Kranju, na Bledu itd. O samem Gradisu

Stanko Hrženjak

mislim vse najboljše, konkretno o tem tečaju za skupinovodje pa tudi. Veliko sem pridobil med tem kratkotrajnim poukom.«

Srečko Zigert: »Pri Gradisu sem sedem let, delam pa v TOZD Ravne na Koroškem. Predno sem prišel v Gradis, sem delal pri Tehnogradnjah; tam sem se tudi izučil za tesarja. Tukaj na tečaju za skupinovodje sem slišal tudi stvari, ki mi še niso bile znane in res sem zadovoljen. Rad bi se izobraževal še naprej — za delovodjo, če bom imel možnosti seveda.«

Rešid Tabaković: »Sem član TOZD GE Ljubljana in to že pet let. V tem času sem delal pri naši enoti v Nemčiji, sedaj pa sem prišel nazaj in postavili so me na gradbišče v Mirno na Dolenjskem. Kako bo sedaj po tečaju, pa ne vem, najbrž bom šel spet v Mirno. Predno sem prišel h Gradisu, sem delal pri Sloveniji cestah, kjer sem naredil takratno vajeniško šolo in postal sem tesar. Sedaj sem v Gradisu in zadovoljen sem.«

Srečko Zigert

NADALJEVANJE S 3. STRANI NADALJEVANJE S 3. STRANI NADALJEVANJE S 3. STRANI NADALJEVANJE S 3. STRANI NADALJEVANJE S 3. STRANI NADALJEVANJE S 3. STRANI NADALJEVANJE S 3. STRANI NADALJEVANJE S 3. STRANI

To delo pa zahteva sposobne in za svoje delo strokovno usposobljene kadre, motivirane z našim ciljem — samoupravnim socializmom. To velja za vse, od delavca pri lopati do strokovnjaka za tehnologijo proizvodnega procesa, od direktorja do sindikalnega aktivista

Nadalje so v vprašalne pole napisali, da samoupravni sistem zelo zahtevno tolmačimo ter, da govorimo v besedah, ki jih delavci težko razumejo. Kjerkoli govorimo, kaj radi citiramo besede ustave, pa tudi pišemo v delavcu teško razumljivem jeziku. Na sestankih zagotavljamo, da smo za uveljavitev samoupravnih odnosov, v bistvu pa smo pred resnim problemom, da procesa ne razumejo.

Mi smo pred delavci uspeli, da so sprejeli samoupravljanje kot nekaj svojega, nismo pa še uspeli v tem, da bi delavci bili sposobni doumeti vse globoke spremembe v naši družbi, vsa nasprotja in konflikte. To se pravi moramo korak naprej — to je preiti od prepričevanja v pravilnost, na pot razumevanja in spoznavanja celotnega sistema, kar pa v končni fazi pomeni, da bomo stvari morali bolj preprosto tolmačiti, predvsem pa veliko študirati in se samoizobraževati.

Naše obremenitve se večajo

Ing. Hugo Keržan. Integracijski procesi v okviru GAST (Gradis, Slo-

venija ceste, Primorje) se nadaljuje. Naša TOZD so se že odločile za združitev, vse pa je odvisno od naše skupne volje in hotenj vseh TOZD v okviru GAST. V vsakem primeru pa smo za enakopravno dogovarjanje in spoštovanje stališč vseh sodelujočih.

Nato je govoril o rezultatih dela v letu 1974, o zaključni bilanci ter o obremenitvah gospodarstva. Zaskrbljujoče je dejstvo, da so se prispevki iz dohodka od 1973 na 1974 povečali kar za 20 %, v letošnjem letu pa pričakujemo še večje obremenitve, kajti država ne bo več pokrivala obveznosti kot doslej. Te pa bo moralo zopet prevzeti gospodarstvo. Bolj se bomo morali dogovarjati kaj je nujno potrebno, da krije gospodarstvo in kaj ni ker vsega ne bomo zmogli, če hočemo, da bo ostalo tudi nekaj sredstev za nabavo osnovnih sredstev. V nizko akumulativnih organizacijah, kot je to gradbeništvu je to več kot nujno.

V letošnjem letu imamo v programu nove gradnje samskih domov za delavce ljubljanskih TOZD v Novih Jaršah. Pred nekaj dnevi pa je bil objavljen v DELU članek, da so občani Krajevne skupnosti Nove Jarše proti gradnji samskih domov na tej lokaciji. Take odnose občanov je nujno potrebno korigirati. Mislim, da bo prav tu moral sindikat odigrati svojo vlogo.

Sprejeli smo AODM. S tem smo doslej predvsem to, da smo startne osnove približali drugim podjetjem. Ker so se startne osnove zelo poveča-

le, nam ne ostane veliko za gibljivi del. Koliko bomo izplačali gibljivega dela bo odvisno od tega, kakšen dohodek bomo ustvarili. Prav tako bo tudi vrednost točke odvisna od ustvarjenega dohodka. Nekateri TOZD bodo imele višje, druge nižje. Tudi dosedaj je bilo tako, končno pa je vse povezano z našim delom in našimi uspehi.

Gradis bo še dolgo časa vodilno podjetje

Andrija Vlahovič sekretar RO — Z današnjo konferenco zaključujete reorganizacijo sindikata na novih ustavnih zasnovah, kar je bil tudi cilj obeh kongresov. Mislim, da je organizacija sindikata in celotnega kolektiva GIP GRADIS na višku. Gradis je še vedno in bo še dolgo časa pomembno in vodilno podjetje. Vendar ne le zaradi kvalitete dela, temveč zaradi dobre družbeno-politične organiziranosti. Veliko skrbr pa ste posvetili tudi delovnemu človeku (standard, izobraževanje, nagrajevanje). Vendar pa bo uspeh popoln le takrat, kadar bo samoupravljanje res stvar slehernega delavca. Dosedaj do tega še ni prišlo. Poznam pri vas primer, gradbišče, ki ima približno 80

zaposlenih, nima nobene oblike sindikalne organiziranosti. Odgovornost za sindikalno organiziranost pripada vsem, predvsem pa sindikalnim aktivistom in vodilnim delavcem. Tem pa je treba omogočiti, da bodo imeli vse pogoje za delo. Omogočiti jim je treba, da se bodo lahko izobraževali, da bodo kos opravljanju svoje naloge. Mi pa delavce, katerim smo zaupali določene naloge, prepustimo samim sebi. Dati bi jim morali več pomoči in podpore.

Skrb za delavca je naša trajna naloga. Ustvariti moramo še boljše pogoje delavcem Gradisa in tistim, s katerimi se boste združevali o okviru GASTA.

Zakaj so samski domovi tretirani kot hotelski objekti?

Iko Ravnikar. Besede bi navezaval na standard delavcev, na gradnjo samskih domov. Nikoli ne bomo zadovoljni, da vlagamo dovolj sredstev v ta namen. Vprašujem pa se, kako bomo realizirali te potrebe, če so pa samski domovi tretirani kot hotelski objekti. Kredite dobimo le kratkoročne v 12 % obrestno mero. Tako tretiranje samskega doma je družbeno popolnoma zgrešeno. Kajti samski

dom je ravno tako stanovanje, kot vsako drugo stanovanje. Posledica tega je, da se izteka leto 1975, mi pa nismo zadostili družbenemu dogovoru o minimalnih standardih, ko pravi, da gradbeni delavec ne sme preživati več v barakah. Tudi mi se s tem strinjamo. Zato smo si tudi prizadevali (Primer TOZD GE Jesenice — nov samski dom v Kranju).

Potrebe po gradnji samskih domov pa se čedalje bolj pojavljajo v Ljubljani (lesene barake v Tomačevem je nujno podreti), v Mariboru za potrebe treh TOZD v Celju oz. v Velenju z ozirom na prevzeta nova dela. Potrebna je sistemska preureditev, da bi se gradnja samskih domov financirala kot družinska stanovanja.

Spregovoril bi še nekaj besed o povečanju naših prejemkov. Kot smo že slišali, so se startne osnove povzrale. Nekateri bodo to povečanje krili lažje, drugi težje. Če bomo imeli dovolj ne samo delavcev, ampak tu di materiala, bomo lahko izvršili velika dela in tudi to povečanje izpeljali.

Delegate je pozdravil še predsednik RO sindikata gradbenih delavcev v Ljubljani tovariš Zvone Sotlar, in zaželel sindikatu in celotnemu kolektivu GRADISA obilo uspehov pri nadaljnjem delu.

Konferenca je zaključena, sedaj nas čaka konkretno delo in tega pa je dovolj.

Učimo se nemški

Wir lernen Deutsch

70 Lektion

Es gibt in der deutschen Sprache auch einige Substantiva mit verschiedener Bedeutung (z različnim pomenom), Substantiva, die gleichen sind. (Samostalniki, ki se enako glasijo)

Solche gleichlautende Substantiva mit verschiedener Bedeutung nennen wir »Homonyma«.

I. Gruppe. Verschiedenes Geschlecht, gleiche Pluralform (različni spol, enaka oblika množine)

der Messer (meriloz a merjenje)
Merzahl: die Messer
Merzahl: die Seen

II. Gruppe. Pluralform nur bei einer Bedeutung (oblika množine samo pri enem pomenu)

das Messer (nož) das Tau (vrv)
das Erbe (dediščina) der Verdienst (plačilo, za-služek)
der Gehalt (obseg, vsebina) das Verdienst (zasluga)
das Gehalt (plača) die Erben
der Kunde (stranka, kupec) die Gehälter
die Kunde (sporočilo, naznani) die Kunden
die Mark (meja, pokrajina) die Marken
die Mark (marka, denar) die Marken
das Mark (mozeg, sredica) die Taut
die Marke (znamka) die Verdienste
der Tau (rosa)

III. Gruppe — Verschiedenes Geschlecht, verschiedene Pluralformen (različni spol, različna oblika množine)

der Band (zvezek, snopeč) die Bände
das Band (trak) die Bänder
der Bauer (kmet) Mehrzahl: die Bauern
das Bauer (ptičja kletka) die Bauer
der Bund (zveza) die Bauer
das Bund, tudi das Bündel die Bünde
(snop) die Bunde
der Flur (veža, hodnik) die Flure
die Flur (polje, ledina) die Fluren
der Kiefer (čeljust) die Kiefer
die Kiefer (bor — iglavec) die Kiefern
der Leiter (vodja) die Leiter
die Leiter (lestev) die Leitern
der Schild (ščit, grb) die Schilde
das Schild (izvesek, ščitek) die Schilder
die Steuer (davek) die Steuern
das Steuer (krmilo) die Steuer
der Tor (norec) die Tore
das Tor (velika vrata) die Tore

IV. Gruppe. — Gleicher Singular, verschiedene Pluralform (Enaka ednina, različna oblika množine)

die Bank — die Bänke (klopi)
die Banken (banke, denarni zavodi)
das Wort — die Worte (beseda v stavku)
die Wörter (posamezne besede)
das Gesicht — die Gesichte (vizija, prikazen)
die Gesichter (obličje, obraz)

Setzen Sie den bestimmten Artikel ein, bzw. ergänzen Sie:
1. Der Kaufmann bedient — Kunden. 2. — Nordsee ist bewegter als — Ostsee. 3. — Tor der Stadt wurde in der Nacht geschlossen. 4. Dieser Beamte erhält ein niedrig — Gehalt. 5. In diesen Sommerferien reisen wir in das Gebirge oder an — See. 6. — Bodensee wird von vielen Ausflüglern besucht. 7. Mein Freund hat sich einen neuen Hut gekauft, aber — Band gefällt mir nicht. 8. Im Winter sind die Flur — mit Schnee bedeckt. 9. Der Sturm zerriss — Tau des Schiffes. 10. Drei Söhne teilen sich in — Erbe ihres Vaters. 11. Der Mann hat sein — ganz — Verdienst vertrunken. 12. — Kunde von dem Unglück wurde durch den Rundfunk verbreitet. 13. An den Wegen im Zagreber Tiergarten sitzen viele Leute auf — (Bank). 14. Viele — (Wort) in diesem Buch sind mir unbekannt. 15. Die — (Kiefer) bilden in Jugoslawien grosse Waldungen. 16. In der Inflationszeit wurden viele — (Bank) gegründet.

Das nächste Mal bilden wir noch einige solche Übungen.

Wörter — besede

bedienen — postreči
bewegt — nemiren, razburkan
niedrig — nizek
der Ausflügler — izletnik
der Tiergarten — živalski vrt
die Waldung — gozdovje, dobrava
eine Bank gründen — ustanoviti banko
der Sturm — vihar
sich teilen — si razdeliti
vertirinken — zapiti
verbreiten — razširiti

Kdo je fizična sila?

Nekdo bo rekel, da so delavci brez vsake kvalifikacije. Ali so samo oni? Mislim, da se pravi gradbeniki vzgajajo samo v določeni strokovnih šolah in skozi dolgoletno prakso. Ali so priučeni delavci in delavci, ki so prinesli razne kvalifikacije s tečajev (ki trajajo 3—6 mesecev) in starejši šablonski delavci res strokovni? Poznam starejše ljudi, ki so, vendar so redki, večina vsekakor ni. Običajno imajo taki mojstri s tečajev urne postavke in tudi plače večje od tistih, ki so končali triletno vajeniško šolo, kar je povzročilo med njimi nezadovoljstvo.

Navajam primer: od moje generacije 1968/69 nas je ostalo zelo malo, večina je odšla zaradi podobnih stvari in spodaj navedenih primerov. Veliko pa je takih, ki menjajo poklice: gredo za risarje, strojnike, šoferje, poklice srednje tehnične šole itd. Zakaj, pa ni težko vedeti.

Nisem samo jaz proti tako kratkim tečajem, ampak tudi drugi. Kaj si misli potem vajenec, ko spozna končno stvar: »Pa, bogami, ali ne bi bilo boljše, če bi tudi jaz začel kot navaden delavec, in bi si v tem času pridobil delovno dobo, pa še kakšno kvalifikacijo s tečaja.«

Seveda mnenje ni pozitivno, a če še stvari potekajo zanj vedno slabo, zakaj pa ne bi bilo. Kot sem že omenil, je premalo strokovnih mojstrov, ki bi vodili delo. V tem primeru jih je potrebno samo nekaj in pa delovna fizična sila, ki že nekaj zna. Kje pa naj v bodoče dobimo dobre mojstre, če ne iz strokovnih centrov? Motijo se tisti, ki mislijo, da postane človek mojster samo s prakso, brez strokovnega znanja. Zame so to šablonski končno nočem biti kritičen do njih, hočem pa dati pravo sliko vsega tega.

Zelim še omeniti vajence, na gradbišču ekonomske fakultete pod vodstvom inštruktorja Pajtaka E, pa ti fantje (po mojem zaključku) resnično delajo in naredijo celo več kot

VK in KV delavci. So odlični organizatorji dela in dobri strokovnjaki, mojstri, tesarji (kar lahko rečem, da so sedaj) in zakaj ne bi take fante dobro nagradili in jim dali še večjo voljo do dela? Pri razgovoru z njimi sem ugotovil, da so nezadovoljni, pravijo da imajo majhne plače in da obljubljenega terenskega plačila niso dobili. Ali ni škoda, da zaradi takih in podobnih problemov, izgubimo bodoče dobre delavce, ki v tem času že spoznavajo slabo stran v proizvodnji in slabe odnose do njih samih.

Vseeno mislim, da se pri nas plača človek po papirju in ne po učinku, sposobnosti in zaslugi.

Poglejmo, kaj se dogaja zunaj gradbišča in kaj pravi znani novinar Jug Grizelj.

»To je kriza posledic nesposobnosti organizatorja, da s pravilno podelitvijo dela vsakemu delavcu zagotovi možnost, da svoj delovni čas uporabi za delo, za katero je plačan, kvalificiran, sposoben... Dohodek z inženirjem, ki riše projekte ali jih realizira, in polovico svojega delovnega časa porabi kot telefonist, organizator nepomembnih sestankov, ali pa nabavlja repromaterial; knjigovodjo, ki kuha kavo v delovnem času in raznaša razne akte po podjetju;

z direktorjem, čigar tajnica ne zna

napisati niti navadno pismo, kaj šele da bi znala stenografirati naročilo svojega šefa in potem sam tipka s svojima dvema prstoma poslovna pisma; z upravnikom gledališča, ki osebno nadzoruje čistočo WC in naroča tiskanje vstopnic itd.«

Vsi ti ljudje kradejo sebi in družbi. Npr. ena ura šefa klinike stane tudi do 70 N din, in kaj je to kot kraja, če on čaka daktilografino eno uro?

Ena inženirska diploma stane danes družstvo do 50 milijonov, in kaj je drugega kot škoda, da takega človeka angažiramo, da pol delovnega časa porabi s kupovanjem hamer papirja in celo kot splošnega risarja.

Direktor, ki tipka svoje poslovno pismo mora dobiti plačo tajnice, a ne vrhunskega strokovnjaka, medicinska sestra, ki čisti tla in nosi hrano pacientom je zaslužila osebni dohodek čistilke kot tudi šef transporta, ki lepi gume; vsi ti so čisti demagogi in zabušanti in ne heroji, ker se za tako delo ne prejema šefovske plače. Gotovo, da vsi ne delamo delo, za katerega smo kvalificirani, zato ker to delo imamo, temveč zato, ker je organizacija dela revna. A ta ni revna zato, ker jo mi hočemo, temveč zato, ker se sami ne zavedamo škode, v kateri sodelujemo, ko delamo pretežen del svojega časa na delovnih mestih nižje kvalifikacije. Zaradi tega nastaja slaba produktivnost dela. To je problem slabe organizacije, v kateri se nas večina nahaja v položaju pilota letala, ki vozi — fijaker.

To pravi tovariš Grizelj. Če so takšni podatki resnični, se res ne moremo čuditi zakaj delajo delavci z nižjo stopnjo inteligence napake.

J. C.

Še dlje od doma

Zadnjič ste lahko brali, kako smo pobirali sladkorno peso in koruzo, od takrat pa je minilo že precej časa. No, preživeli smo vsi; pričeli smo spet z normalnim delom in učenjem, ki je lažje kot pa tisto celodnevno sklanjanje nad peso. Oba Gradisovca — Dominik Presen in jaz, Dominik Murn, pa sva doživela precej sprememb in sicer je največja ta, da sva dobila premostitev — Presen v Zrenjanin in jaz v Trebinje.

V Trebinjah je kar prijetno, lepo sije sonce, samo presneto piha, tako da se moram držati za vsako stvar, da me ne odnese, kot vse ostalo, kar ni pribito. Do sedaj se je govorilo: »Težak rad, mala plata«, sedaj pa sem desetar in taki govorimo: »Težak rad, velika plata«, čeprav zadnje ne drži, ampak naj bo, tako zaradi lepšega. Moram reči, da sem šele malo časa v Trebinju, in da se ni še nič zelo pomembnega zgodilo, zato bom počakal do takrat, in potem še kaj napisal za Gradisov vestnik.

Vsem v Gradisu pošiljam lepe pozdrave.

Dominik Murn,
V. p. 7077/16
79300 Trebinje

Lepe pozdrave pošilja kolektivu Gradisa tudi

Dominik Presen,
V. p. 2367/3
23002 Zrenjanin

Iz vojske nam pišejo

Tokrat se je oglašil vojak Izet Begić. Takole piše:

Čeprav malo pozno, vendar vse najlepše in veliko poslovnih uspehov v letu 1975.

Izet Begić

Vojsko služim v Karlovcu. Večkrat se spomnim svojih prijateljev in delovnih tovarišev. Ob tej priliki jih želim lepo pozdraviti in prosim, da mi pišete na naslov:

IZET BEGIĆ
VP 5243-2
47002 KARLOVAC

Prav prisrčno pozdravljam vse člane Gradisa, posebno še iz TOZD GE Jesenice. Upam, da boste objavili mojo sliko v Gradisovem vestniku in vas istočasno naprošam, da mi ga redno pošiljate. Prav nestrno ga čakam vsak mesec, da izvem kaj je novega v našem podjetju in po gradbiščih. Modra se še kaj oglašim. Do takrat pa vse skupaj lepo pozdravljam.

Vojak Mustafa Hamidić
V. p. 4519/22
97002 Bitolj

Mustafa Hamidić

Izgubili smo tovariša

Po nevarni bolezni je prekmalu umrl naš sodelavec Veljko Stevanović, doma iz Glinj v Bosni. V našo delovno organizacijo je prišel leta 1971, njegovo zadnje gradbišče pa je bilo v Anhovem.

Sodelavci jeseniške TOZD ga bomo ohranili v lepem spominu, njegovi družini pa izrekamo iskreno sožalje.

Sodelavci

Navezanost na enoto ga drži zdoma

Ker je ravno lilo iz oblakov, ko smo bili na gradbišču zdravstvenega doma v Slov. Gradcu, smo izkoristili ta čas za razgovor s Francem Pogorelcem našim dolgoletnim sodelavcem.

— Menda ste pri nas že kar od začetka?

— Bo držalo, od 1946. leta dalje sem pravi Gradisovec. Takrat ko sem prišel k Gradisu, sem se izučil in postal zidar.

— Kje pa živite?

— Razpet sem med Ravnami in Mariborom, kjer imam družino. Vsak konec tedna preživim tam, drugače pa sem v Ravnah.

— Pa ste bili vsa ta leta stran od doma?

— Vsa. Delal sem precej časa v Celju bil sem tudi v Skopju. Saj sem že mislil preseljat v Mariborsko enoto, pa sem navezan na ravenski kolektiv in bom kar ostal tukaj. Saj — če sem do sedaj vzdržal, bom pa še teh nekaj let.

Franc Pogorelec

drobne vesti

TOZD KOPER: Vsem delavcem so poslali v obvestilo informacije KB Koper, da bi se lahko odločili o tem ali bodo uredili izplačevanje osebnih dohodkov preko hranilne vloge Kreditne banke.

TOZD RAVNE: Za srebrni znak sindikatov Slovenije je bil občinskemu sindikalnemu svetu predlagan Bogomir Gabrovec za vse dosedanje zasluge.

TOZD JESENICE: Društvu upokojencev na Javorniku — Koroška Bela so odobrili finančno pomoč v znesku 500.— din. prav toliko pa tudi Društvu zobozdravstvenih delavcev in 1000.— din za ZB Gorenja Trebuša.

TOZD RAVNE: Razen komisij delavskega sveta morajo v tej enoti biti vsi sestanki v popoldanskem času.

TOZD KO LJUBLJANA: Ta obrat je nakazal skupščini občine Moste za šole na Kozjanskem 9000.— din. Prav tako so prispevali tudi 300.— dinarjev za Rdeči križ.

Jože Triler 50-letnik

V Kovinskih obratih v Ljubljani je zaposlen Jože Triler, ki je marca praznoval svoj 50. rojstni dan.

Rodil se je v Sv. Duhu pri Škofji Loki. Ko je bil star štiri leta, je zbolel za hudo boleznijo,

Jože Triler

ki mu je pustila težke posledice, saj je postal gluhonem. Odsel je v Zavod za gluho mladino v Ljubljani, kjer je tudi končal osem razredov. Nato se je zaposlil v Zabnici pri Kranju, kjer se je izučil za kolarja.

Leta 1947 se je zaposlil v lesnoindustrijskem obratu Gradisa v Škofji Loki kot mizar. Tam je ostal štiri leta, potem pa je prišel v kovinske obrate v Ljubljani, kjer je še danes. Vseh teh 28 let je delo opravljal marljivo in vestno, čeprav mora vsak dan vstati ob 4 uri, da lahko z vlakom pravočasno pride do Ljubljane in službe. Kljub temu je v Gradisu zadovoljen in tu bo ostal toliko časa, dokler ne bo šel v pokoj.

Kolektiv kovinskih obratov mu želi vse najboljše za 50. rojstni dan in da bi še dolgo ostal njihov sodelavec.

Športni dnevi Gradisa

Na osnovi sklepa komisije za šport in rekreacijo pri sindikalnem odboru podjetja bo letošnji športni dan Gradisa prvič v spremenjeni obliki. Glede na številno udeležbo na lanskih igrah so se člani komisije odločili, da izvedemo športni dan Gradisa po posameznih panogah.

Glede na možnosti organiziranja je komisija predlagala, da bi izvedla tekmovanja naslednje TOZD: nogomet — GE Maribor, odbojko moški in ženske — GE Koper, šah — GE Maribor, kegljanje moški in ženske — skupne službe, streljanje moški in ženske — SPO Ljubljana, balinanje — GE Jesenice in namizni tenis moški in ženske — skupne službe.

Tekmovanja bodo v različnih terminih v aprilu in maju. Glede na že sprejeti dogovor morajo biti termini za posamezne panoge različni, torej ne smeta biti dve disciplini na isti dan. Z omenjenim načinom organiziranja Gradisovega športnega dne

naj bi dosegli predvsem povečanje športne aktivnosti v kolektivu preko celega leta in ne samo kampanjsko; zmanjšanje stroškov izvedbe; zmanjšanje organizacijskih problemov glede števila udeležencev; manjši problemi z nastanitvijo, ker se tekmovanje lahko konča v enem dnevu in v končni fazi tudi manjše izostanke z dela, ker bodo tekmovanja ob sobotah.

Prvi bodo organizirali tekmovanje streliči, za njimi pa se bodo zvrstili še vsi ostali po panogah. Glede na to, da prav letos praznujemo 30-letnico obstoja podjetja in smo povrh vsega organizatorji jubilejnih XXV. športnih iger gradbenih delavcev Slovenije bi se morali še posebej potruditi, da bi na naših igrah izbrali zares najboljše, ki bi nas nato zastopali na SIG 75 Prav v letošnjem jubilejnem letu upamo, da ne bo prihajalo do nepredvidenih odpovedi in bomo lahko nastopili v najboljšem sestavu.

Zlomljena smučka

Še spomin na zimske športne igre

Zopet je tekma mimo, tekma z dolgoletno tradicijo, saj je bila ta letošnja že trinajsta po vrsti.

Zimske športne igre gradincev so postale ene najmnogičnejših, saj se jih je tudi letos udeležilo prek 700 gradincev. Vsak od njih se je boril za čim boljše uvrstitev, vsak pač zase, predvsem pa za čim boljše uvrstitev ekipe svojega podjetja. Letošnjih iger se je udeležilo 63 gradbenih podjetij, kar ni »mačji kašelj«. V taki konkurenci se ni lahko dobro uvrstiti, saj je konkurenca v posameznih panogah zelo močna, tako po številu, kakor tudi po kvaliteti, tu namreč nastopa večje število bivših in celo sedanjih reprezentantov. Boj za dober plasma je tako še težji in dobra uvrstitev na takih tekmah je nekaj tako vredna.

Nekatera podjetja se tega zelo dobro zavedajo, dobra uvrstitev ekipe ali posameznika jim veliko pomeni.

— Kaj pa mi?
— Vsa zadnja leta smo se uvrščali pod sam vrh, čeprav nam je bilo dano veselje prvega le nekajkrat.

Govorimo si, da tudi to ni tako slabo, čeprav je stvar malce drugačna, zato je treba pogledati resnici v oči.

Vse premalo gledamo na izbor tekmovalcev, saj že leta nazaj nastopamo z isto ekipo z malimi spremembami. Tekmovalci se starajo, zato ni pričakovati napredka, ampak le nazadovanje, novih pa ni. Kje so časi, ko so zmagovali naši fantje Cizej, Stanovnik, in so se tudi drugi: Cekon, Zupan, Herzog uvrščali pod sam vrh?

Premalo je samo borbenost in dobra volja tekmovalcev za dober uspeh, za napredek in boljše rezultate. Kar sram me je, ko srečam svoje sošolce in znance, ki so zaposleni pri drugih podjetjih. Čeprav so še tako neznatni v primeru z »velikim« Gradisom, se vsaj ve, komu pripadajo. Obledeni so enotno, če pa že to ne, pa vsaj v enake vetrovke z oznako podjetja na vidnem mestu. Pa naj bodo to člani IMP Stavbarja, Konstruktorja, ali pa Ljubljanskih opekarn. Milo se stori človeku ob takem neizbežnem srečanju ob mislih, da smo »veliki« Gradisovci.

Kako pa mi! Vsak je oblečen pač po svoje, opremljen s tistim, kar ima. Eni boljše, drugi slabše, kakršne so mu pač finančne možnosti, če se ravno ni nanj spomnil sindikat enote (Škofja Loka, Ravne). Tako stanje ni najbolj spodbudno, za vsako športno panogo se le nekako najde denar, le na smučarstvo že leta in leta pozabljamo. Krasno bi bilo, da je ekipa vsaj enotno oblečena, da se ve komu pripada če že ni denarja za opremo. Vsi vemo, da se oprema po nekaj letih utruji ter uniči in je treba skrbeti za obnovo. Če že sindikalne podružnice po enotah ne morejo nič prispevati, pa naj se nabavi po enotah oprema, ki bo njena last. Uporablja pa naj jo tisti, ki zastopa naše barve.

Skoraj vsa večja podjetja imajo pred tekmami par dni skupnih priprav s poklicnim trenerjem. Ali ne bi moglo biti tako tudi pri nas? Posebno še, ko imamo v svojih vrstah ljudi, ki bi z veseljem delali nekaj dni z ekipo (tov. Jakob, Valtl — Ravne), pri takem delu bi lahko pričakovali tudi boljše rezultate in nas ne bi bilo treba biti strah za uvrstitev ekipe, če eden »boljših« iz ekipe odpove — pade. Mislim, da je čas da že drugo leto pristopimo k stvari bolj resno, v nasprotnem nas bo našega plasmaja še bolj sram. »Gradis« je podjetje, ki ima toliko zaposlenih, da mu v tem številu ni težko izbrati najboljše in sestaviti dobro ekipo. Ekipo, ki ga bo častno zastopala na igrah, katere iz leta v leto dobivajo večjo popularnost in tudi v Slovenskem merilu kaj pomenijo.

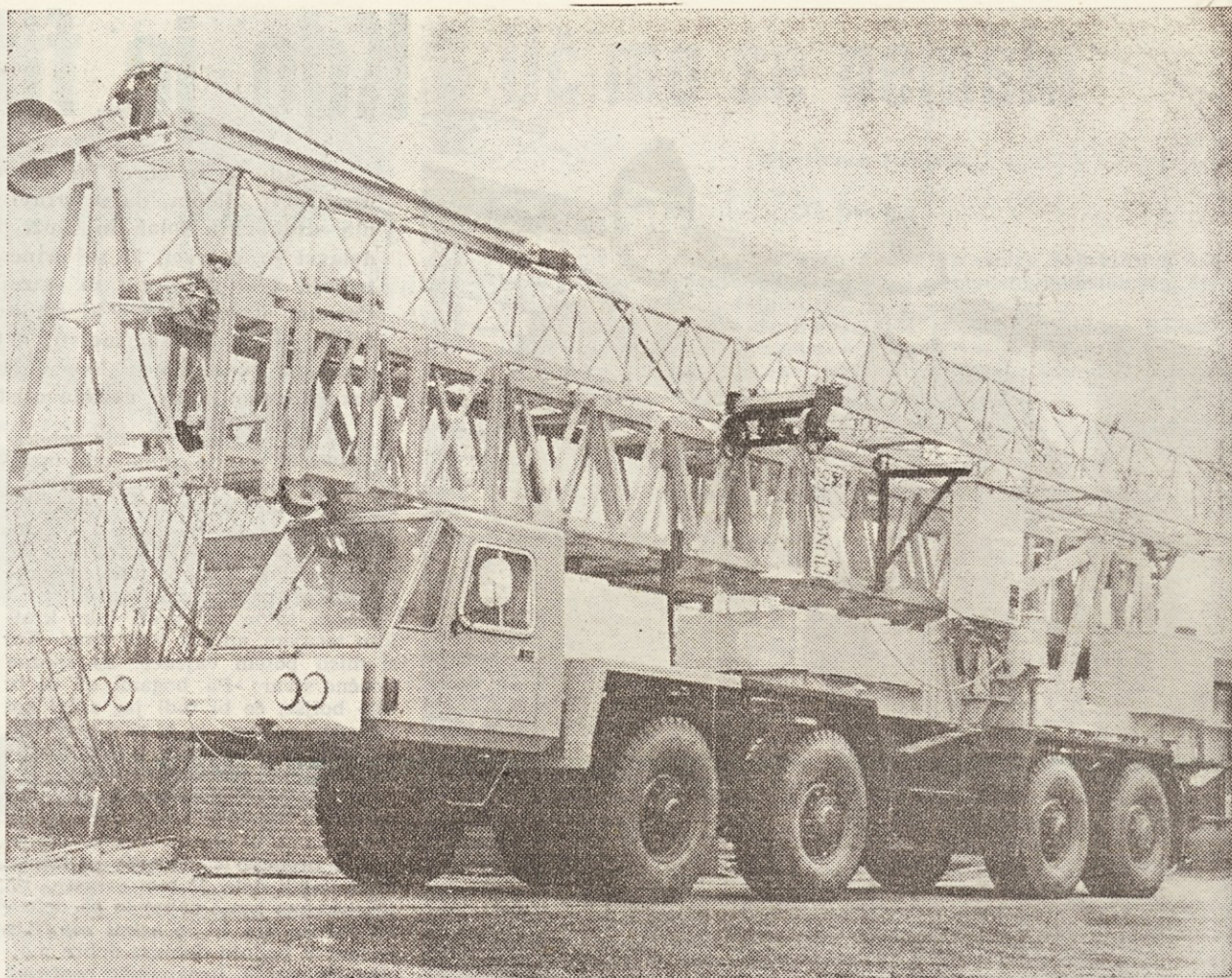
Malo dobre volje, ne toliko materialnih stroškov pri naših vodilnih in sindikatu, pa bodo zadovoljni tisti, za katere nastopamo, pa tudi vsi tisti, ki nastopajo, vsi smo pa Gradisovci, to pa ni malo!

Naj razmislijo malo tisti, ki bodo čitali to pisanje in vedo, da lahko kaj ukrenejo, ter podpro ta pastorek, ki mu pri nas pravimo smučanje. Ako mi je uspelo, da bo drugo leto gledalo na pripravo in izbor ekipe več oči, kakor do sedaj, ko je nanje gledale le četvero Jeršanovih (dve kurji), bodo bolj veseli vsi moji kolegi smučarji, bolj kakor jaz honorarja, ki za ta članek ne bo prevelik.

Stari

Bazen v telovadnici pri šoli je v tretji fazi gradnje

Bomo kmalu dobili tako avtoodvigalo?

Sindikalna organizacija odslej še bližje delavcu

Konference sindikalnih organizacij se ponavadi odvijajo v delovnem okolju, da ne bi pozabili, kaj pravzaprav sindikat predstavlja — delovne ljudi. Naša ustanovna konferenca osnovnih organizacij sindikata, ki je bila konec februarja, je to tudi upoštevala, čeprav na videz lahko kdo poreče: »V Kranjski gori se zbirajo tisti z debelimi denarnicami, delavcev ni vmes.« Pa je bilo takrat le drugače.

Domenili smo se torej, da se bomo zbrali v Kranjski gori. Če pogledamo samo pot od Ljubljane do tam, lahko rečemo, da nas je obkroževalo povsod naše delo, naši uspehi. V letih Gradisovega obstoja smo to pot zaznamovali z objekti, ki so zrastle pod našimi rokami. Ze od Medvod dalje lahko ob večini večjih objektov govorimo: »To smo mi zgradili!«; tu je industrijska cona na Laborah — na levem bregu Save, na desnem Planina s svojimi modernimi stanovanjskimi stolpnici, pa razstavilni prostori v samem Kranju in mnogi drugi poslovni objekti. Po Gorenjski so posejane tudi hidroelektrarne, ki jih je gradilo naše podjetje.

Cesta nas vodi naprej navzgor po Gorenjski; škoda, da ne moremo narediti kratek skok od Bleda, kjer bi imelo precej objektov lahko znak, saj je prenekateri turistični objekti naše delo in tudi marsikateri indust-

sto proti Jesenicam. Toliko smo ogledovali mimogrede objekte, da smo kar pozabili na ceste, po katerih se vozimo, čeprav je tudi ta s svojimi viadukti in mostovi »Gradisova«. Končno smo že bliže kraju naše konference, le še eno večje »postajališče« bomo naredili. To je kraj, ki pa je res čisto naš — Jesenice. Tu je železarna, za katero smo večino objektov gradili prav mi, tu je poslovni center v samem mestu, pa stanovanjski objekti in še kup drugih. V tem kraju ima naša TOZD, ki je bila gostitelj delegatov sindikalnih organizacij na konferenci, tudi svoj sedež.

Jesenice so že za nami in približujemo se Kranjski gori. Če bi bili navadni turisti, bi občudovali lepe vrhove, ki obkrožajo ta kraj, mi pa smo gradinci, zato občudujemo zgrajene hotelske objekte, od katerih je večina zopet Gradisovo delo tako na primer Larix, Kompas. Končno smo torej na cilju: pravkar zgrajeni »Kompas« je 28. februarja naše konferenčno mesto.

Delegati osnovnih organizacij sindikata v Gradisu so v Kranjsko goro prišli skoraj polnoštevilno in seveda po starem principu: najprej najbolj oddaljeni, kasneje tisti, ki so zbornemu mestu bližji. Manjkali so samo delegati sindikalne organizacije železokrivnica in GE Frankfurt. Da je konferenca in z njo tudi sam sindikat resnično pomemben dejavnik pri celotnem dogajanju v delovni organizaciji in tudi v sami družbi, je pokazal tudi obisk gostov konference. Prisotnih je bilo namreč več čina direktorjev TOZD in strokovnih služb pri Gradisu, generalni di-

rektor naše delovne organizacije, predstavniki družbenopolitičnih organizacij v Gradisu, predsednik republiškega odbora gradbenih delavcev in dva predstavnika občanov na Gorenjskem: predsednik skupščine krajevne skupnosti Kranjske gore in predsednik občinske skupščine Jesenice.

Delo konference bi lahko razdelili v dva dela. Prvi je bil tisti, ki pač mora biti — poročilo predsednika sindikalne organizacije in poročila ostalih njenih organov. Drugi del je pa tisti, ki je lahko zelo buren in dolg ali pa ga sploh ni — govorimo o razpravi. Moramo reči, da je prvi del dal dosti zanimivih podatkov o samem delu sindikalne organizacije, kakor tudi o problemih, ki nas še čakajo. Pripravil je torej dobro podlago za razpravo. Ko pa je bila ta na vrsti, so delegati »odpovedali«, nikakor jih ni bilo mogoče speljati v razpravo. Vendar je kljub temu dosegla svoj namen, saj je osvetlila vrsto problemov, pred katerimi smo postavljeni v tem obdobju. Predsednik delovnega predsedstva je usmeril razpravo na tista področja, kjer nas čaka še največ dela in ta področja so pojasnjevali tisti, ki so o teh zadevah najbolj seznanjeni. Tako smo lahko slišali tov. Cepuša, ki je poudaril, da ima sindikat v delovni organizaciji precejšnjo vlogo, vendar bo treba še veliko storiti, da bo delavec resnično uravljavec saj še vse preveč odločajo drugi v njegovem imenu. Z enakega stališča je svojo

razpravo pričel tudi Andrija Vlahovič, sekretar republiškega odbora ZSS gradbenih delavcev in dodal, da je Gradis na visokem nivoju, ne le zaradi kvalitete dela, ampak tudi zaradi družbenopolitične organiziranosti.

Direktor gospodarsko finančne službe pri skupnih službah tov. Ravnikar je v svoji razpravi pokazal na problem standarda delavcev, konkretno na problem gradnje samskih domov. Predlagal je, da bi s skupnimi močmi dosegli, da se gradnja teh prepotrebnih objektov financira kot družinska stanovanja, ne pa, da jih danes v družbi z ene strani gledajo kot hotelske objekte (kadar gre za kreditiranje), z druge strani pa kot nekaj kar se vsaka krajevna skupnost otepa v svoji sredi. Za rešitev tega vprašanja bo potrebna najbrž prava družbena akcija.

Tako nekako je izzvenela razprava konference. Za predzadnjo točko je bil namenjen podpis sporazuma o ustanovitvi konference osnovnih organizacij sindikata v Gradisu. Delegati so se tega dela hitro prijetli in z njihovimi podpisi je bila podpisana tudi že uveljavljena nova organiziranost sindikata v delovni organizaciji.

Konferenca je bila zaključena s kosilom kot je to že običajno in prav je tako, saj se šele takrat delegati resnično pogovorijo med seboj in marsikatera pametna rešitev problema pride včasih prav izza takih »zamižnih« razgovorov. Ko smo odhajali iz Kranjske gore, smo pa že drugič — kot ob prihodu — lahko ugotovili, da nam je GE Jesenice pripravila poleg udobnega prostora za konferenco, mimogrede tudi lepo ekskurzijo pregleda njenih objektov, ki smo jih videvali vse od Kranjske gore do Ljubljane.

N. M.

Kje je denar? Saj to je AGDM prinesla 40% večjo plačo